

Uključenost roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi

Benko, Iskra

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:832209>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Iskra Benko

UKLJUČENOST RODITELJA U
ŠKOLSKE OBAVEZE DJECE OSNOVNOŠKOLSKE DOBI

Diplomski rad

Zagreb, srpanj 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Iskra Benko

UKLJUČENOST RODITELJA U
ŠKOLSKE OBAVEZE DJECE OSNOVNOŠKOLSKE DOBI

Diplomski rad

Mentor rada:

doc. dr. sc. Monika Pažur

Zagreb, srpanj 2024.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA RAZINU UKLJUČENOSTI RODITELJA U OBRAZOVANJE DJECE.....	2
1.1. <i>Odnos roditelj – dijete</i>	2
1.2. <i>Obiteljski kontekst</i>	3
1.3. <i>Stav i praksa učitelja/učiteljica</i>	3
2. UTJECAJ RODITELJA NA ŠKOLSKI USPJEH.....	4
2.1. <i>Pozitivni učinci roditeljske uključenosti</i>	4
2.2. <i>Utjecaj socioekonomskog statusa, obiteljskog konteksta i stupnja obrazovanja roditelja</i> ...5	
2.3. <i>Utjecaj roditeljskih očekivanja i odgoja</i>	5
3. OBLICI RODITELJSKE UKLJUČENOSTI U ŠKOLSKE OBAVEZE.....	7
3.1. <i>Verbalna podrška</i>	7
3.2. <i>Pisanje zadaće</i>	8
3.3. <i>Učenje</i>	8
4. SURADNJA RODITELJA I ŠKOLE.....	9
4.1. <i>Važnost suradnje roditelja i učitelja</i>	9
4.2. <i>Stav roditelja o suradnji s učiteljima</i>	10
4.3. <i>Stav učitelja o suradnji s roditeljima</i>	10
5. METODOLOŠKI OKVIR ISTRAŽIVANJA	11
5.1. <i>Istraživački problem</i>	11
5.2. <i>Ciljevi i zadaci istraživanja</i>	11
5.3. <i>Hipoteze</i>	12
5.4. <i>Varijable istraživanja</i>	13
5.5. <i>Uzorak istraživanja</i>	14
5.6. <i>Instrument istraživanja</i>	16
5.7. <i>Prikupljanje podataka</i>	17
6. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA	17
6.1. <i>Uključenost roditelja u školske obaveze</i>	17
6.2. <i>Stavovi roditelja o uključenosti u školske obaveze</i>	29
7. RASPRAVA	50
ZAKLJUČAK	53

LITERATURA.....	55
IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA	60

SAŽETAK

Uz školu, najvažniji ulogu u djetetovom odgojno-obrazovnom procesu imaju roditelji. Oni svojim stavom prema obrazovanju, načinom odgoja, očekivanjima te količinom i načinom uključenosti u odgojno-obrazovni proces u velikoj mjeri utječu na djetetov odnos prema školskim obavezama, a samim time i školski uspjeh. U radu se prikazuju podaci empirijskog istraživanja kojemu je cilj istražiti razlike u zastupljenosti različitih oblika uključenosti roditelja u školske obaveze njihove djece te razlike u stavovima roditelja o uključivanju u školske obaveze obzirom na dob i stupanj obrazovanja roditelja te spol i dob djeteta. U istraživanju je sudjelovalo 164 roditelja djece osnovnoškolske dobi na području Republike Hrvatske. Istraživanje se provelo anonimno, putem online anketnog upitnika. Upitnik je sadržavao instrument za ispitivanje karakteristika uključenosti roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece i pitanja za utvrđivanje stavova roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima (ne)uključivanja u školske obaveze njihove djece. Rezultati istraživanja pokazuju kako su roditelji u školske obaveze svoje djece najviše uključeni pružanjem verbalne podrške, a najmanje se uključuju u zadaću. Utvrđena je razlika u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja obzirom na stupanj obrazovanja roditelja ($p < 0,05$), pri čemu se roditelji bez fakultetskog obrazovanja u svakom obliku uključuju više od roditelja s fakultetskim obrazovanjem. Utvrđena je i razlika obzirom na dob djeteta ($p < 0,05$), roditelji učenika razredne nastave u zadaću se uključuju češće nego roditelji učenika predmetne nastave. Razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima (ne)uključivanja u školske obaveze njihove djece utvrđena je obzirom na dob roditelja, stupanj obrazovanja roditelja te dob i spol djeteta.

ključne riječi: roditelji, uključenost, školske obaveze, verbalna podrška, učenje, zadaća

ABSTRACT

Along with school, parents have the most important role in child's educational process. With their attitude towards education, parenting methods, expectations and the amount and type of involvement in the educational process, they greatly influence child's attitude towards school duties, and therefore child's school success. The paper presents data from empirical research aimed at exploring the prevalence of different types of involvement of parents in their children's school duties and differences in parents' attitudes towards involvement in school duties, regarding the parent's age and level of education, along with the child's gender and age. 164 parents of primary school students from Croatia participated in the survey. The survey was conducted anonymously, via an online questionnaire. The questionnaire included the Instrument for testing characteristics of the involvement of parents of primary school-aged children in their children's school duties and questions for assessing attitudes of parents of primary school-age children towards the importance and reasons for (not) involving in their children's school duties. Research results show that parents are most involved in their children's school duties by providing verbal support and are least involved in homework. The difference was determined in the frequency of involvement of parents of primary school-aged children in different types of involvement regarding to the level of parental education ($p < 0.05$), whereby parents who does not have higher education are involved in each type of involvement more than parents that have higher education. There was also a difference determined regarding to the child's age ($p < 0.05$). Parents of children from 1st to 4th grade of primary school are involved in homework more often than parents of children from 5th to 8th grade. The difference in attitudes of parents of children of primary school age towards the importance and reasons for (not) including in their children's school duties was determined regarding to the parent's age and level of education, along with the child's age and gender.

key words: parents, involvement, school duties, verbal support, studying, homework

UVOD

Tema ovog diplomskog rada je stupanj roditeljske uključenosti u različite oblike školskih obaveza djece, razlozi (ne)uključenosti te utjecaj različitih oblika uključenosti. Gardner (2005) navodi četiri segmenta koja obuhvaćaju odgoj i obrazovanje: prenošenje uloga, kulturnih vrijednost, opismenjavanje i prenošenje određenih discipliniranih sadržaja i načina razmišljanja. Poznato je da velik broj čimbenika utječe na razvoj pojedinca, a najveći utjecaj u odgojno-obrazovnom procesu djeteta zasigurno imaju roditelji i škola. Ulaskom djeteta u osnovnoškolski odgojno-obrazovni sustav roditelj dobiva novu ulogu, ulogu u obrazovanju svog djeteta. Roditelj i škola tada stupaju u partnerski odnos u kojem je uloga roditelja važna jednako kao i uloga škole, a međusobnom suradnjom te dvije strane dolazi do mogućnosti odabira najprikladnijih odgojnih metoda za pojedino dijete i do odnosa zahvaljujući kojem će dijete profitirati, a roditelj i učitelj će biti zadovoljni (Rosić, 2005).

Howe (2022; prema Jurčić, 2006) navodi važnost roditeljske potpore i uključenosti u školovanje djeteta. Neovisno o kvaliteti obrazovanja u školi, učenik ne može doseći svoj maksimum u smislu školskog uspjeha bez da kod kuće uči i piše zadaću, a u taj proces najčešće su uključeni roditelji. Roditelji imaju različite stavove o tome koliko bi trebali biti uključeni u školske obaveze svoje djece i različite doživljaje svoje uloge u obrazovanju djece (Strom i Slaughter, 1978; prema Grlonick, Benjet, Kurowski i Apostoleris, 1997). Ti stavovi ovise o mnogim čimbenicima, a neki od njih su odnos djeteta i roditelja, njihovi karakteri i socioekonomski uvjeti obitelji. Bez obzira na te čimbenike, poznato je da su djeca roditelja koji su na visokoj razini uključeni u njihovo obrazovanje više motivirana izvršavati svoje školske obaveze i izvršavaju ih s manje napora nego djeca čiji su roditelji slabo uključeni u njihovo obrazovanje (Sušan Gregorović, 2017). Roditelji se u obrazovanje svoje djece mogu uključiti izravno, tako da im pruže podršku i pomoć u izvršavanju školskih obaveza ili na način da komuniciraju s drugim roditeljima, učiteljem/učiteljicom i ostalim djelatnicima škole kako bi kroz razmjenu iskustva i savjeta odredili način na koji će biti uključeni u obrazovanje svog djeteta, a koji će biti najučinkovitiji (Turney i Kao, 2009; prema Sušan Gregorović, 2017).

Na početku diplomskog rada obrađuje se kratki teorijski pregled tematike, točnije pregled čimbenika koji utječu na razinu uključenosti roditelja u obrazovanje djece, utjecaja roditelja na školski uspjeh, oblika roditeljske uključenosti te oblika suradnje roditelja i škole. Zatim se navodi korištena istraživačka metodologija te slijedi analiza i interpretacija dobivenih rezultata istraživanja. Na samom kraju rada raspravljaju se i zaključuju dobiveni rezultati istraživanja.

1. ČIMBENICI KOJI UTJEČU NA RAZINU UKLJUČENOSTI RODITELJA U OBRAZOVANJE DJECE

Glornick i sur. (1997) navode da na razinu uključenosti roditelja u obrazovanje djece utječu tri glavna čimbenika. Prvi čimbenik je odnos roditelja i djece na koji utječu očekivanja roditelja o školskom uspjehu djece, očekivanja djece o vlastitom školskom uspjehu te ponašanja roditelja i djece u tom kontekstu. Drugi čimbenik je obiteljski kontekst. Zaposlenost roditelja uvelike utječe na količinu vremena koje roditelj može odvojiti kako bi se uključio u obrazovanje svog djeteta, a stres uzrokovan poslom utječe na mentalni kapacitet roditelja da se kvalitetno uključi u djetetovo obrazovanje. Ovaj čimbenik podrazumijeva i socioekonomski status roditelja. Treći čimbenik je stav i praksa učitelja/učiteljica. Učitelji/učiteljice koji često iniciraju uključivanje roditelja u obrazovanje djece stvaraju odnos u kojem će se roditelji osjećati pozvanima sudjelovati u školskim aktivnostima i obavezama, a roditelji unutar takvog odnosa stvaraju pozitivan stav prema svojim kompetencijama u pružanju pomoći i podrške djeci u izvršavanju školskih obaveza.

1.1. Odnos roditelj – dijete

Bilić (2005) navodi kako različiti tipovi roditelja na različite načine sudjeluju u obrazovanju djece. Prvi tip roditelja su prihvaćajući roditelji odnosno roditelji koji djetetu pružaju bezuvjetnu podršku. Djeca takvih roditelja najčešće su uspješna, njihovi su roditelji vrlo suradljivi i uključeni u njihovo obrazovanje na način da potiču samostalnost djece budeći njihovu unutarnju motivaciju i potičući autonomiju. Drugi tip roditelja su zanemarujući roditelji. Roditelji koji zanemaruju djecu ne mare za njihove potrebe pa djeci takvih roditelja nedostaje i odgojno-obrazovna potpora. Takvi roditelji, osim što nisu spremni pomoći djetetu u izvršavanju školskih obaveza, ne mare za školski uspjeh djeteta. Djeca zanemarujućih roditelja često nemaju osnovne uvjete za izvršavanje školskih obaveza, kao što su adekvatan prostor, materijal za rad i vrijeme potrebno za izvršavanje školskih obaveza. Treći tip su zlostavljajući roditelji. Oni destruktivnim ponašanjem nanose emocionalnu i fizičku štetu djeci. Destruktivno ponašanje u odgojnom kontekstu podrazumijeva svako ponašanje kojim je povrijeđen integritet pojedinca te kojim se ne postiže pedagoški cilj (Juul i Jensen, 2022). Za razliku od zanemarujućih roditelja, zlostavljajućim je roditeljima uglavnom važno da je dijete u školi uspješno te su nešto skloniji pružiti djetetu pomoć u izvršavanju školskih obaveza, no podrška ipak uglavnom izostaje, a na školski neuspjeh djeteta reagiraju fizičkim i/ili emocionalnim kažnjavanjem (Bilić, 2005). Na razinu uključenosti roditelja u obrazovanje djece utječe i roditeljska percepcija vlastitih sposobnosti. Istraživanje Glornick i sur. (1997) pokazalo

je da se roditelji koji sebe doživljavaju kompetentnima za sudjelovanje u obrazovnom procesu djece često uključuju u školske obaveze djece te da često samoinicijativno djeci nude kognitivno stimulirajuće aktivnosti u kojima zajedno s njima sudjeluju. Treba uzeti u obzir i da karakter djeteta utječe na uključenost roditelja u školske obaveze pa tako djeca koja imaju osjećaj kontrole nad svojim školskim obavezama često iniciraju uključivanje roditelja u svoje školske obaveze (Glornick i Slowwiaczek, 1994). Osim toga, roditelji djece koja pozitivno reagiraju na njihovu pomoć i uključenost skloniji su se češće uključivati u usporedbi s roditeljima djece koja reagiraju odbijajuće. Roditelji takve djece, iako svjesni da bi njihova uključenost doprinijela školskom uspjehu djeteta, često ne znaju kako da se uključe te nakon brojnih neuspjelih pokušaja odustaju (Mapp, 2003).

1.2. Obiteljski kontekst

Istraživanje Glornick i sur. (1997) pokazalo je nisku razinu uključenosti samohranih majki u obrazovanje djece. Zaključak je da je u obiteljima s dva roditelja najčešće prisutna raspodjela obaveza pa samim time roditelji imaju veću mogućnost posvetiti se sudjelovanju u obrazovanju svoje djece. Osim manjka vremena samohranih roditelja, još jedan razlog niske razine njihove uključenosti može biti nespремnost učitelja/učiteljica da se prilagode njihovim mogućnostima i osmisle oblik suradnje koji će samohranim roditeljima omogućiti da se više uključe u obrazovanje djece (Sušan Gregorović, 2017). Glornick i sur. (2017) navode da su roditelji nižeg socioekonomskog statusa manje uključeni u obrazovanje djece nego roditelji višeg statusa. Isto tako, roditelji višeg stupnja obrazovanja najčešće potiču autonomiju kod djece i imaju veća očekivanja nego roditelji nižeg stupnja obrazovanja (Bjelopoljak, Ibrahimpašić i Midžić, 2023).

1.3. Stav i praksa učitelja/učiteljica

Glornick i sur. (2017) navode da učitelji/učiteljice imaju značajan utjecaj na uključenost roditelja koji sebe doživljavaju kompetentnima i čiji je obiteljski kontekst pozitivan. Na roditelje koji ne pripadaju ovoj skupini učitelji/učiteljice iniciranjem uključivanja u obrazovanje djece ne postižu značajne rezultate. Važno je da učitelji/učiteljice na samom početku stupanja djece u odgojno-obrazovni sustav predstave roditeljima sve mogućnosti suradnje sa svim djelatnicima škole i poželjne oblike suradnje s učiteljem/učiteljicom. Roditelji koji su o navedenim stvarima neinformirani često pokazuju manjak razumijevanja prema djetetu, imaju negativan stav prema školi pa su se samim time i manje voljni uključiti u školske obaveze djece (Rosić, 2005). Važno je educirati učitelje/učiteljice o suradnji s roditeljima i

načinima na koje roditelje mogu uključiti u školske obaveze djece. Poželjno je da učitelji/učiteljice osmišljavaju aktivnosti u kojima će sudjelovati i roditelji, ali bez da nameću i izravno zahtijevaju njihovu uključenost jer kod nekih roditelja takav pristup može izazvati odbijanje, a dugoročno i negativan stav prema školi te narušen odnos učitelj – roditelj (Barnard, 2003).

2. UTJECAJ RODITELJA NA ŠKOLSKI USPJEH

Obzirom da su roditelji, uz školu, najvažniji činitelji obrazovanja djeteta, neminovno je da ponašanjem, očekivanjima i odgojnim metodama utječu na školski uspjeh djeteta. Prema Grolnick i Slowiaczek (1994), roditelji na školski uspjeh djece mogu utjecati na tri načina: svojim ponašanjem u odnosu na školu, utjecajem na djetetovu percepciju roditeljske afektivne i osobne dostupnosti te izlaganjem djeteta kognitivnim i intelektualnim aktivnostima.

2.1. Pozitivni učinci roditeljske uključenosti

Roditelji bi trebali nastojati poticati dijete da iskaže svoje kompetencije i ostvari potencijale te istovremeno poticati samostalnost, razgovarati s djetetom o školskim neuspjesima, ali i uspjesima, voditi brigu o tome da dijete kvalitetno provodi slobodno vrijeme, pridavati značaj svim aspektima djetetove ličnosti, a ne samo obrazovnoj strani. Osim ovih čimbenika, idealna obiteljska klima za optimalan odgojno-obrazovni proces djeteta uključuje i visoku kulturnu i općeobrazovnu razinu roditelja (Kardum, Šuvar i Tomić, 2020).

Swap (1987; prema Sušan Gregorović, 2017) objašnjava kako uključenost roditelja u obrazovanje djece ima pozitivan utjecaj na sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa, odnosno na dijete, roditelja i učitelja/učiteljicu. Kad su roditelji uključeni u djetetovo obrazovanje, učitelji mogu iskoristiti informacije koje dobivaju od roditelja o pojedinom djetetu kako bi tom djetetu pristupili na za njega najbolji način, uzimajući u obzir obiteljske situacije i eventualne teškoće s kojima se dijete nosi izvan škole, a za koje učitelji ne bi znali da roditelji nisu uključeni. Učitelji osjećaju podršku roditelja koji su uključeni, a roditelji se osjećaju zadovoljno jer doprinose školskom uspjehu svog djeteta. Prema Epstein i sur. (2019), roditeljska uključenost, osim što omogućava učiteljima da saznaju više važnih informacija o svojim učenicima, omogućava im i da uzmu u obzir roditeljsku perspektivu školskog uspjeha te roditeljske želje i mogućnosti u kontekstu uključenosti u obrazovanje djeteta. Osim toga, djeca koja vide da njihovi roditelji i učitelj/učiteljica surađuju osjećaju podršku znajući da je objema stranama stalo do njihovog školskog uspjeha, a samim time je kod te djece najčešće prisutna i visoka motivacija za uspjeh i izvršavanje školskih obaveza.

2.2. Utjecaj socioekonomskog statusa, obiteljskog konteksta i stupnja obrazovanja roditelja

Istraživanje Bjelopoljak i sur. (2023) pokazuje da socioekonomski status roditelja te stupanj obrazovanja imaju velik utjecaj na školski uspjeh djece. Prema istraživanju, djeca čiji su očevi na visokim poslovnim pozicijama i koja dolaze iz obitelji koja imaju visoka mjesečna primanja imaju bolji školski uspjeh od djece koja ne pripadaju toj skupini. Brown i sur. (2009, prema Burušić i sur., 2010) navode kako su roditelji visokog stupnja obrazovanja svjesni pogodnosti visokog stupnja obrazovanja jer ih i sami uživaju, a zbog toga su spremni odvojiti vrijeme i novac kako bi pružili podršku svojoj djeci u obrazovanju te kako bi im pomogli da i oni u budućnosti uživaju te pogodnosti. Istraživanje Burušić i sur. (2010) pokazuje da izraženiji utjecaj na školski uspjeh djece ima obrazovni stupanj majke, u usporedbi s obrazovnim stupnjem oca, a to može biti problematično jer majke češće imaju niži stupanj obrazovanja od očeva. Roditelji s visokim mjesečnim primanjima, u usporedbi s roditeljima s niskim mjesečnim primanjima, djeci mogu omogućiti razne materijale za učenje, stalni pristup internetu i adekvatno mjesto za učenje u domu. Gregurević i Kuti (2010) navode kako je u sklopu projekta PISA istražen odnos socioekonomskog statusa i školskog uspjeha hrvatskih učenika, a rezultati su pokazali da djeca koja dolaze iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa imaju lošiji školski uspjeh, kao što su pokazali i rezultati prethodno spomenutih istraživanja. Djeca s više sestara i braće često imaju lošiji školski uspjeh od djece s manje sestara i braće. Pretpostavka je da je razlog to što roditelji s više djece imaju manje vremena koje mogu izdvojiti za sudjelovanje u školskim obavezama svoje djece, u odnosu na roditelje s manje djece (Bjelopoljak i sur., 2023). Burušić, Babarović i Marković (2010) navode da su stupanj obrazovanja roditelja i stupanj obrazovanja djece usko povezani. Naime, djeca čiji su roditelji dulje ostali u odgojno-obrazovnom sustavu i stekli viši stupanj obrazovanja, češće će steći viši stupanj obrazovanja u odnosu na djecu čiji su roditelji ranije napustili odgojno-obrazovni sustav i stekli niži stupanj obrazovanja.

2.3. Utjecaj roditeljskih očekivanja i načina odgoja

Roditelji, često nesvjesno i ne iz loše namjere, imaju određene želje i očekivanja o tome što bi htjeli da njihovo dijete postane i čime da se bavi, ne mareći za djetetovu autonomiju. U trenutku kad dijete stupi u školski sustav, takvi roditelji suočavaju se sa stvarnošću i trebaju odbaciti nerealnu sliku svog djeteta koju su zamislili. U tom procesu, njihovo nezadovoljstvo školskim uspjehom djeteta može narušiti odnos roditelj – dijete i rezultirati još lošijim rezultatima u školi (Zibar-Komarica, 1993). Osim nerealnih očekivanja koja negativno utječu na dijete, problematično je to što roditelji često kao jedino mjerilo školskog uspjeha uzimaju

ocjene. Osim toga, mnogi roditelji, s namjerom da svojoj djeci stvore optimalne uvjete za razvoj potencijala, djecu upisuju na brojne aktivnosti koje ih ponekad preopterećuju. Djeca trebaju imati obaveze unutar i izvan škole, ali one trebaju biti u skladu s njihovim psihofizičkim mogućnostima, a izvanškolske aktivnosti treba odabrati u skladu s njihovim interesima. U suprotnom, dolazi do preopterećenja pa djeca u takvim situacijama često zanemaruju školske obaveze jer nemaju kapaciteta, uz sve izvanškolske aktivnosti, posvetiti se školskim obavezama. Tada se događa da djeca površno uče i odrađuju zadatke, snalaze se tako da prepisuju i razvijaju negativan odnos prema školi (Jurčić, 2006). U ovakvoj situaciji često se nalaze djeca roditelja autoritarnog odgojnog stila za koje je tipično da od djece imaju nerealna očekivanja i da ne uzimaju u obzir njihovu individualnost. U slučaju školskog neuspjeha, autoritarni roditelji često kažnjavaju djecu što dovodi do narušavanja odnosa roditelja i djeteta, negativnog ozračja u domu i začaranog kruga u kojem dijete zbog nedostatka podrške nastavlja dobivati loše rezultate u školi (Zrilić, 2005). Kako bi poticali autonomiju, poželjno je da roditelji uključuju djecu u odabir izvanškolskih aktivnosti i dopuste djeci da se bave onim što ih zanima. Istraživanje Glornick i Ryan (1989; prema Rijavec i Sremić 2010) pokazalo je da djeca roditelja koji podržavaju autonomiju imaju bolju samokontrolu i lakše se prilagođavaju u školi, a ti su čimbenici izravno povezani sa školskim uspjehom. Na školski uspjeh djece utječe i njihova povezanost s roditeljima. Prema Glasser (2001), učenici koji su povezani s roditeljima žele raditi dobro, a to se pozitivno odražava i na njihovu želju za učenjem. Zanimljivi su rezultati istraživanja koje su provele Macuka i Burić (2015), a koji pokazuju da na školski uspjeh dječaka uvelike utječe roditeljsko prihvaćanje. Dječaci koji se osjećaju prihvaćeno od strane roditelja pokazali su bolji školski uspjeh od onih koji se ne osjećaju prihvaćeno. Bez obzira na važnost roditeljske topline, na školski uspjeh veći utjecaj imaju granice koje roditelji postavljaju. Dijete mora znati koja su pravila ponašanja, a kako bi ona imala smisla roditelj mora biti dosljedan u inzistiranju na poštivanju tih pravila (Rijavec i Sremić, 2010). Kako bi djetetu pružio optimalnu podršku u izvršavanju školskih obaveza, roditelj bi trebao biti informiran o čimbenicima koji utječu na uspješnost izvršavanja školskih obaveza. Ti čimbenici su sposobnosti, stilovi učenja, interesi i sklonosti (Andrilović, 2001). Svaki od tih čimbenika u različitoj će mjeri utjecati na uspjeh svakog djeteta, a roditelj koji je upoznat s tim čimbenicima prije će imati realna očekivanja od svog djeteta nego roditelj koji nije upoznat. Osim toga, roditelj koji je upoznat s tim čimbenicima lakše će odabrati odgojne postupke kojima će djetetu pružiti podršku u poboljšanju segmenta učenja s kojim ima poteškoća. Gardner (2020) spominje individualizirani pristup koji, osim sposobnosti, uzima u obzir potrebe i ciljeve pojedinca. Takav pristup njeguje autonomiju i prilagođava se pojedincu. Važno je imati na umu da je svaki

roditelj nekada i sam bio učenik i da ima vlastita iskustva u školovanju. Roditeljska iskustva neminovno utječu na njihov odnos prema školovanju djece. Osim toga, roditeljstvo može pomoći i samom roditelju, u slučaju da ima negativno iskustvo vlastitog školovanja, da pozitivnim ponašanjem i stavom prema školi prestane imati izrazito negativan stav prema školovanju (Clayton, Rowley i Taylor, 2004).

3. OBLICI RODITELJSKE UKLJUČENOSTI U ŠKOLSKE OBAVEZE

Roditelji od samog rođenja djeteta utječu na razvijanje njegovih kompetencija koje kasnije postaju čimbenici akademskog uspjeha. Zadaća odraslih je kreirati situacije u kojima će se dijete razvijati, kao što je i pratiti jače i slabije strane djetetovog razvoja u svrhu usmjeravanja za daljnji napredak u svim aspektima razvoja, uključujući i kognitivni aspekt (Vekić-Kljaić, 2016). U trenutku kad dijete krene u osnovnu školu, roditeljska uključenost dobiva novu dimenziju. Grolnick i Slowiaczek (1994, prema Hill i Tyson, 2009) navode tri oblika roditeljske uključenosti u školske obaveze. Roditelj može biti bihevioralno uključen na način da izravno pomaže djetetu u pisanju zadaće ili u učenju, što će najuspješnije raditi uz kontinuiranu komunikaciju s učiteljem/učiteljicom. Kognitivna uključenost podrazumijeva da roditelj daje verbalnu podršku djetetu i potiče ga na izvršavanje školskih obaveza. Postoji i osobna uključenost koja se odnosi na sudjelovanje u obrazovanju, a obuhvaća roditeljska očekivanja i stav prema školi.

3.1. Verbalna podrška

Podrška u kontekstu roditeljstva podrazumijeva stvaranje povezujućeg odnosa s djetetom, postavljanje jasnih granica, očekivanja i pravila te poticanje autonomije (Drvodelić i Pažur, 2021). U kontekstu školovanja, od roditelja se očekuje da aktivno sudjeluju u školskom životu djeteta na način da potiču autonomiju i samostalnost kod djeteta te pružaju direktnu pomoć kada je potrebno, njegujući važnost učenja i školovanja kroz komunikaciju s djecom. Verbalna podrška roditelja uvelike utječe na školski uspjeh djece. Neki učitelji/učiteljice smatraju da je verbalna podrška roditelja ključna za motivaciju učenika te da djecu koja nemaju verbalnu podršku roditelja učitelji/učiteljice vrlo teško mogu motivirati (Berger, Girardet, Vaudroz i Charay, 2018; prema Lalić Vučetić i Ševkušić, 2022). Najčešće je jasno vidljivo koja djeca dolaze iz obitelji u kojoj roditelji motiviraju djecu na učenje i pozitivnom komunikacijom s djetetom razvijaju djetetov pozitivan stav prema školi i učenju. Istraživanje Hill i Tyson (2009) pokazuje da roditelji koji potiču autonomiju kod djece, pružaju im verbalnu podršku i

potiču pozitivan stav prema školi u većoj mjeri pozitivno utječu na školski uspjeh djece nego roditelji koji su izravno uključeni, primjerice u pisanje zadaće.

3.2. Pisanje zadaće

Roditelj djetetu u pisanju zadaće može pomoći rješavajući zadaću zajedno s djetetom, ispravljajući pogreške i navodeći dijete na ispravne odgovore, a može pomoći i osiguravajući djetetu adekvatne uvjete za uspješno rješavanje zadaće i dodatne materijale. Način na koji je roditelj uključen u pisanje zadaće ovisi o tome hoće li utjecaj roditeljske uključenosti biti pozitivan ili negativan. Dosadašnja istraživanja pokazuju da, u usporedbi s količinom vremena koje roditelj ulaže u pomoć djetetu u pisanje zadaće, kvaliteta pružene pomoći ima značajno veći utjecaj na školski uspjeh djeteta. Način na koji će roditelj biti uključen u pisanje zadaće ovisi o očekivanjima i željama roditelja u kontekstu akademskog uspjeha djeteta i o roditeljskoj percepciji o kompetencijama djeteta da samostalno uspješno napiše zadaću. Roditelji koji vjeruju u svoje sposobnosti i ostvaruju svoje ciljeve te su usmjereni na savladavanje vještina i znanja, vlastitim će primjerom takva uvjerenja i ponašanja prenijeti na svoju djecu. Djeca takvih roditelja često će samostalno pisati zadaću jer će se osjećati sposobnima za to i zadovoljnima što tu obavezu mogu uspješno obaviti sami. S druge strane, djeca roditelja koji ne vjeruju u vlastite sposobnosti postizanja svojih ciljeva i ne ponašaju se na način da te ciljeve ostvare kao i djeca roditelja koji su izrazito usmjereni na rezultat, a ne na stjecanje vještina ili znanja, razvit će negativan stav prema svojim sposobnostima i zbog toga će biti manje samostalna u pisanju zadaće. Roditelji takve djece onda će češće biti izravno uključeni u pisanje domaće zadaće i provoditi veću kontrolu. Djeca takvih roditelja teško će postati samostalna i odgovorna u izvršavanju školskih obaveza i imat će nisku razinu unutarnje motivacije (Cotrina i Gonida, 2014).

3.3. Učenje

Epstein i sur. (2019) navode 6 tipova aktivnosti koje mogu poboljšati školski uspjeh djeteta, a jedan od tipova su aktivnosti koje uključuju učenje kod kuće. Roditelj se u djetetovo učenje može uključiti na način da razgovara s djetetom o onome što je učilo te tako probudi dodatnu unutarnju motivaciju za učenje o određenoj temi. Suprotno tom pristupu, neki roditelji, u najboljoj namjeri, prisiljavaju dijete na učenje te raznim prijetnjama, kaznama i nagradama pokušavaju nagovoriti dijete na učenje. Glasser (2000) objašnjava kako činjenično znanje koje se uči u školama nije vrijedno prisiljavanja djeteta na učenje. Razlog je to što će takvo dijete razviti negativan stav prema školi i učenju te na kraju neće steći vještine koje bi mu omogućile

da znanje koje posjeduje primjeni. Za adekvatnu podršku u učenju vrlo je važno obrazovanje roditelja pa tako djeca obrazovanih roditeljima primaju češću podršku u učenju kod kuće u usporedbi s djecom slabije obrazovanih roditeljima, a podrška je ujedno i kvalitetnija što je jedan od faktora koji djeci omogućava uspješno učenje kod kuće (Textor, 2004 prema Jurčić, 2006). Osim toga, za adekvatnu pomoć u učenju potrebno je da roditelji komuniciraju s učiteljima, a istraživanje Franc, Maričić i Šakić (2009) pokazuje da roditelji koji su uključeni u djetetovo učenje imaju pozitivan stav prema školovanju te komuniciraju s učiteljima. Skloni su primijeniti njihove savjete, a to izravno doprinosi djetetovom školskom uspjehu. Prema mišljenju učitelja, poželjno je da su roditelji uključeni u djetetovo učenje jer to pozitivno utječe na djetetov školski uspjeh te s roditeljima koji su uključeni u školske obaveze djece postižu uspješniju suradnju (Sušan Gregorović, 2017). Osim uključenosti u učenje usko vezano za školsko gradivo, roditelj može dijete uključiti u druge aktivnosti koje nisu nužno usko vezane za sadržaj koji dijete uči u školi (Redding, 2000). To podrazumijeva odlaske u muzeje, knjižnicu, razgovor o aktualnim događajima u svijetu, a takve kognitivno stimulirajuće aktivnosti, iako ne moraju biti usko vezane za sadržaj koji se uči u školi, pozitivno djeluju na djetetov stav o učenju i unutarnju motivaciju za učenje te izvršavanje školskih obaveza (Glornick i sur., 1997).

4. SURADNJA RODITELJA I ŠKOLE

Uspješna suradnja roditelja škole, a prije svega učitelja/učiteljice, nužna je za postizanje optimalnog školskog uspjeha svakog djeteta, a važna je i za sve ostale aspekte djetetovog razvoja. Najčešći oblici suradnje roditelja i škole u Hrvatskoj su roditeljski sastanci, individualne informacije i informiranje roditelja putem pisane obavijesti (Tavas, Bilač 2011 prema Tokić, 2020). Kardum, Šuvar i Tomić (2020) navode da bi za uspješnu suradnju učitelji trebali izravno razgovarati s roditeljima, no istovremeno pokazivati razumijevanje za njihove probleme i nedoumice. Trebali bi oprezno komentirati roditeljske postupke, dajući komentare i za one koje smatraju ispravnima i neispravnima te bi se cjelokupna komunikacija trebala voditi prirodno, na način da roditelji osjećaju toplinu i podršku.

4.1. Važnost suradnje roditelja i učitelja

Zadaća roditelja je da dijete nauči vještinama, poželjnim oblicima ponašanja i navikama koje su potrebne da bi učiteljevo/učiteljičino podučavanje imalo najviše koristi za dijete, a zadaća učitelja/učiteljice je da savjetuje roditelja o tome kako da djetetu pruži adekvatnu

podršku u izvršavanju školskih obaveza (Lalić Vučetić Ševkušić, 2022). Učitelj/učiteljica i roditelj trebaju redovito komunicirati kako bi stvorili odnos koji će biti zadovoljavajući za obje strane te koji će za cilj imati dobrobit učenika. Takav odnos učitelja/učiteljice i roditelja podrazumijeva razmjenu informacija o djetetu u svrhu odabira najboljeg pristupa za dijete i razvoja pozitivnog stava prema školi (Filtner, 2005 prema Jurčić, 2010). Učitelj može i treba procijeniti koji je djetetov stil učenja, djetetovo ponašanje u kontekstu izvršavanja školskih obaveza i tijek djetetova rasta i razvoja, posebice u kognitivnom aspektu te u socijalnom aspektu koji podrazumijeva ulogu učenika u razredu (Jurčić, 2006).

4.2. Stav roditelja o suradnji s učiteljima

Mapp (2003) navodi dva načina na koji se roditelj može u školi informirati o svom djetetu, a to su formalni i neformalni način. Formalan način informiranja obuhvaća razgovor s drugim roditeljima, učiteljem/učiteljicom i ostalim stručnim osobljem u školi, a neformalan način obuhvaća gledanje djetetovih radova, primjerice na panou u školi te promatranje djetetovog rada i učenja. Kolakovo istraživanje (2006) pokazalo je da su roditelji vrlo spremni sudjelovati u školskim aktivnostima te da odnos roditelja i učitelja doživljavaju kao važan čimbenik djetetovog uspjeha u školi.

4.3. Stav učitelja o suradnji s roditeljima

Istraživanje Lalić-Vučetić i Ševkušić (2022) pokazalo je da učitelji/učiteljice smatraju kako je za uspješno podučavanje iznimno važan roditeljev stav prema učitelju/učiteljici te način na koji roditelji s djecom razgovaraju o učitelju/učiteljici. Ukoliko roditelj pred djetetom obezvrijedi ulogu učitelja/učiteljice, utoliko će dijete taj stav preuzeti i u skladu s tim će se odnositi prema učitelju/učiteljici, a samim time i onemogućiti učitelju/učiteljici kvalitetno podučavanje. U takvim situacijama roditelj postaje prepreka učitelju/učiteljici za uspješno podučavanje, a samim time i prepreka za školski uspjeh djeteta. Osim toga, problematično je što neki roditelji imaju nerealna očekivanja od svoje djece, a za loš uspjeh često krive učitelje/učiteljice. Takvi roditelji najčešće ne pružaju kvalitetnu i kontinuiranu podršku djetetu u izvršavanju školskih obaveza, već zanimanje za školski uspjeh djeteta pokazuju tek pred kraj školske godine, a jedino mjerilo uspjeha za takve roditelje su dobre ocjene, odnosno ne pridaju značaj uloženom trudu ako nije popraćen visokom ocjenom. Djeca takvih roditelja često su opterećena ocjenama što također stvara prepreku u uspješnom podučavanju.

5. METODOLOŠKI OKVIR ISTRAŽIVANJA

5.1. Istraživački problem

U želji da njihova djeca ostvare svoj potencijal i upišu srednju školu koja će im omogućiti kvalitetno obrazovanje nakon osnovne škole, neki roditelji djece osnovnoškolske dobi vrlo su uključeni u školske obaveze svoje djece, a neki su mišljenja da je obrazovanje zadatak isključivo škole i učitelja. Djelatnici škole, a posebice učitelji, trebali bi planski surađivati i komunicirati s roditeljima kako bi obje strane ustanovile načela, metode i sredstva odgojnog djelovanja kojima će djetetu omogućiti optimalne obrazovne uvjete (Kadum, Šušar, Tomić, 2020). Roditelji bi trebali biti podrška djetetu u izvršavanju školskih obaveza i pružiti pomoć kada je potrebno te povratnim informacijama utjecati na djetetovu samoučinkovitost (Duran, 2023).

5.2. Ciljevi i zadaci istraživanja

Cilj istraživanja je ispitati razlike u zastupljenosti različitih oblika uključenosti roditelja u školske obaveze njihove djece te razlike u stavovima roditelja o uključivanju u školske obaveze obzirom na dob i stupanj obrazovanja roditelja te spol i dob djeteta.

Specifični ciljevi istraživanja su:

1. Ispitati karakteristike uključenosti roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi.
 - 1.1. Ispitati učestalost različitih oblika uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece.
 - 1.2. Ispitati postoje li razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja.
 - 1.3. Ispitati postoje li razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja.
 - 1.4. Ispitati postoje li razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.
 - 1.5. Ispitati postoje li razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta.
2. Ispitati stavove roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece.
 - 2.1. Ispitati percepciju roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima (ne)uključivanja u školske obaveze njihove djece.

- 2.2. Ispitati razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja.
- 2.3. Ispitati razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja.
- 2.4. Ispitati razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.
- 2.5. Ispitati razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta.

5.3. Hipoteze

- 1.1. Roditelji djece osnovnoškolske dobi su uključeni u školske obaveze njihove djece tako što djeci pružaju verbalnu podršku te im pomažu u učenju i zadaći.
- 1.2. Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja.
- 1.3. Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja.
- 1.4. Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.
- 1.5. Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta.
- 2.1. Roditeljima djece osnovnoškolske dobi je važno da su što više uključeni u školske obaveze svoje djece.
- 2.2. Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja.
- 2.3. Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja.
- 2.4. Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.
- 2.5. Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta.

5.4. Varijable istraživanja

Zavisne varijable

Oblici uključenosti roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece:

- verbalna podrška – roditelj dijete potiče na izvršavanje školskih obaveza, pohvaljuje djetetov trud u izvršavanju školskih obaveza, ohrabruje dijete i razgovara s djetetom o važnosti izvršavanja školskih obaveza
- pisanje zadaće – roditelj provjerava što dijete ima za zadaću i je li ju ispravno napisalo te pomaže djetetu da dođe do odgovora na pitanja na koja ne zna odgovor
- učenje – roditelj pomaže djetetu u razumijevanju gradiva, predlaže mu korištenje različitih tehnika učenja i ispituje dijete prije ispita i usmenog odgovaranja.

Stavovi roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima uključivanja u školske obaveze njihove djece:

- je li roditeljima djece osnovnoškolske dobi važno da su uključeni u školske obaveze svoje djece i zašto
- zbog čega se roditelji djece osnovnoškolske dobi (ne)uključuju u školske obaveze svoje djece.

Nezavisne varijable

Dob roditelja

- između 20 i 30 godina
- između 31 i 40 godina
- između 41 i 50 godina
- više od 50 godina

Stupanj obrazovanja roditelja

- osoba nema fakultetsko obrazovanje
- osoba ima fakultetsko obrazovanje

Spol djeteta

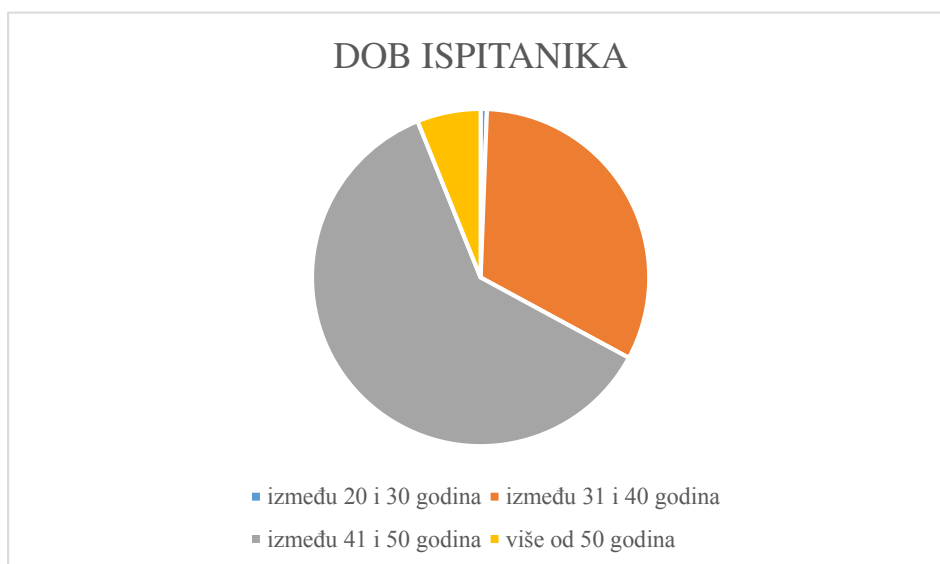
- žensko
- muško

Dob djeteta

- razredna nastava
- predmetna nastava

5.5. Uzorak istraživanja

Uzorak istraživanja sačinjavaju roditelji djece osnovnoškolske dobi u Republici Hrvatskoj. Odabir i sudjelovanje ispitanika u istraživanju provodi se anonimno i slučajno putem online upitnika. Među ispitanicima, 0,6% njih imalo je između 20 i 30 godina, 32,3% njih imalo je između 31 i 40 godina, 61% njih imalo je između 41 i 50 godina i 5,1% njih imalo je više od 50 godina (Graf 1).

Graf 1 Struktura ispitanika prema dobi

25,6% ispitanika ovog istraživanja nema fakultetsko obrazovanje, a 74,4% ima (Graf 2).

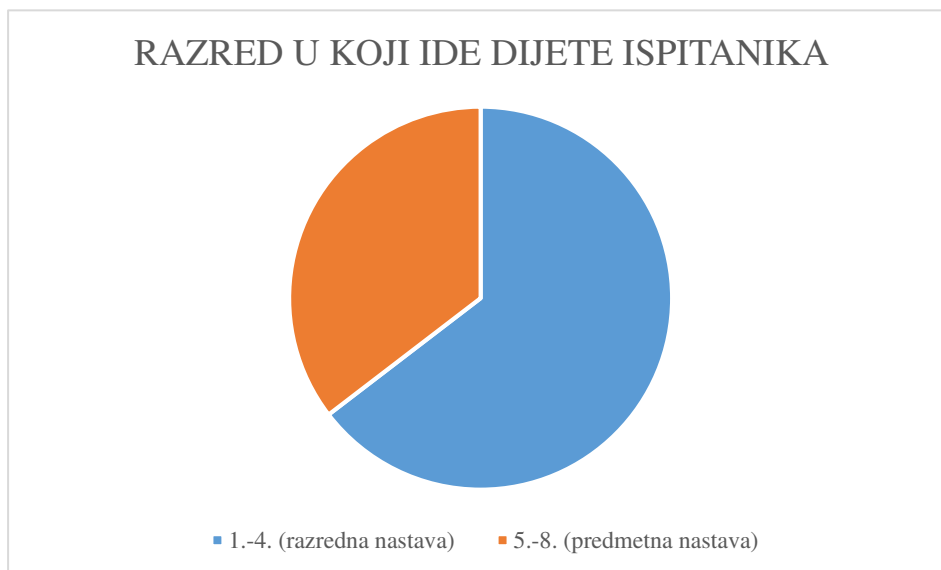
Graf 2 Struktura ispitanika prema obrazovanju

Jedna od nezavisnih varijabli bila je i spol djeteta čiji roditelj je sudionik istraživanja. U istraživanju je sudjelovalo 46,3% roditelja ženske djece i 53,7% roditelja muške djece (Graf 3).

Graf 3 Struktura ispitanika prema spolu njihovog djeteta

Što se tiče razreda osnovne škole u koji dijete ispitanika ide, u istraživanju je sudjelovalo 64,6% ispitanika čije dijete ide u 1., 2., 3. ili 4. razred (razredna nastava) i 35,4% ispitanika čije dijete ide u 5., 6., 7. ili 8. razred (predmetna nastava) (Graf 4).

Graf 4 Struktura ispitanika prema razredu osnovne škole u koji ide njihovo dijete

5.6. Instrument istraživanja

Instrument istraživanja je online anketni upitnik izrađen u web aplikaciji Google Forms. Anketni upitnik napravljen je za potrebe istraživanja diplomskog rada. Također, anketni upitnik temelji se na proučenoj i sakupljenoj literaturi o već istraživanoj temi pod nazivom *Uključenost roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi*. Anketni upitnik podijeljen je u tri dijela: opći podaci o djetetu sudionika/sudionice istraživanja te sudioniku/sudionici, instrument za ispitivanje karakteristika uključenosti roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece i pitanja za utvrđivanje stavova roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti uključivanja i razlozima (ne)uključivanja u školske obaveze njihove djece.

Prvi dio uvodnog dijela anketnog upitnika uključuje pitanja koja se odnose na opće podatke djeteta ispitanika, odnosno spol i razred osnovne škole u koji dijete ide. Ukoliko ispitanik ima više djece osnovnoškolske dobi, utoliko odabire jedno dijete za koje će odgovarati na sva pitanja u anketnom upitniku. Spol je podijeljen na muški (M) i ženski (Ž). Što se tiče razreda u koji dijete ispitanika ide, ispitanici određuju razred od 1.-8. Radi lakše obrade podataka istraživanja, dobiveni podaci grupirani su u dvije skupine; razredna nastava i predmetna nastava. Drugi dio uvodnog dijela anketnog upitnika uključuje pitanja koja se odnose na opće podatke ispitanika, odnosno dob i stupanj obrazovanja. Ispitanici su trebali odrediti kojoj dobnoj skupini pripadaju: između 20 i 30 godina, između 31 i 40 godina, između 41 i 50 godina te više od 50 godina. Što se tiče stupnja obrazovanja, ispitanici pripadaju jednoj od dvije

skupine; prva skupina su oni koji imaju fakultetsko obrazovanje, a druga skupina su oni koji nemaju fakultetsko obrazovanje.

Slijedi drugi dio anketnog upitnika koji uključuje pitanja koja se odnose na karakteristike uključenosti roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi. Za ovaj dio upitnika izrađen je instrument s 15 čestica, među kojima se svaka čestica odnosi na određeni oblik uključenosti u školske obaveze; 5 čestica odnosi se na verbalnu podršku, 5 čestica odnosi se na zadaću i 5 čestica odnosi se na učenje. Za svaku od 15 radnji navedenih u upitniku, ispitanici su trebali odrediti koliko često čine određenu radnju (nikad, jednom mjesečno, jednom tjedno, više puta tjedno ili svaki dan).

Treći dio anketnog upitnika ispitivao je stavove roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima uključivanja u školske obaveze njihove djece. Sastoji se od 15 čestica. Ispitanici su trebali označiti u kojoj se mjeri slažu sa svakim od navedenih stavova, brojevima od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem).

Obrada podataka izvršila se putem Statističkog programa za društvene znanosti (IBM SPSS 26.0). Prilikom obrade podataka koristile su se analize deskriptivne statistike (aritmetička sredina, standardna devijacija, postoci), jednosmjerna analiza varijance za nezavisne uzorke ANOVA, uz Bonferroni post hoc test te t-test za nezavisne uzorke.

5.7. Prikupljanje podataka

Istraživanje je provedeno putem online anketnog upitnika. Upitnik je podijeljen roditeljima djece osnovnoškolske dobi putem društvenih mreža. Period prikupljanja podataka je od 24. travnja 2024. do 28. travnja 2024. Za izradu anketnog upitnika i prikupljanje podataka koristila se web aplikacija Google Forms.

6. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA

6.1. Karakteristike uključenosti roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi

6.1.1. Učestalost različitih oblika uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece

POTVRĐENO

HIPOTEZA: Roditelji djece osnovnoškolske dobi su uključeni u školske obaveze njihove djece tako što djeci pružaju verbalnu podršku te im pomažu u učenju i zadaći.

Kako bi se istražila učestalost različitih oblika uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece, 15 čestica grupirano je u tri kategorije: verbalna podrška, zadaća i učenje. Obradom podataka (Tablica 1), koji se zasnivaju na mišljenjima ispitanika, ustanovljeno je da je najbolje ocjenjena verbalna podrška (M=3,44), zatim učenje (M=2,91), a najlošije zadaća (M=2,44), odnosno ispitanici najčešće čine radnje unutar kategorije verbalne podrške, zatim radnje unutar kategorije učenja, a najrjeđe čine radnje unutar kategorije zadaće.

Unutar kategorije verbalne podrške nalazi se i sveukupno najbolje ocjenjena tvrdnja koja navodi da ispitanik *razgovara s djetetom o važnosti izvršavanja školskih obaveza* (M=3,95), a najlošije ocjenjena tvrdnja unutar te kategorije navodi da ispitanik *ulaže novac u obrazovanje svog djeteta, kupujući/plaćajući nešto od navedenog: dodatne knjige, zbirke zadataka, instrukcije, radionice, odlazak u muzej, odlazak na izložbu* (M=2,88). Što se tiče kategorije zadaće, najbolje je ocjenjena tvrdnja *ako mi dijete kaže da ne zna riješiti zadaću, potičem ga da samostalno koristi dostupne izvore informacija kako bi došlo do odgovora* (M=3,46), a unutar ove kategorije nalazi se i sveukupno najniže ocijenjena tvrdnja koja navodi da ispitanik *rješava zadaću ili neki drugi školski projekt umjesto djeteta* (M=1,32). U kategoriji učenja, najbolje je ocjenjena tvrdnja *ako mi dijete kaže da ne razumije određeno gradivo ili dio gradiva, objasnim mu i učim s njim* (M=3,27), a najlošije ocjenjena tvrdnja u toj kategoriji navodi da ispitanik *organizira skupa s djetetom njegovo vrijeme za učenje tako što se dogovaraju i određuju što će i kada dijete učiti* (M=2,55).

Treba istaknuti da ispitanici, *ako im dijete kaže da ne razumije određeno gradivo ili dio gradiva, objasne mu i uče s njim* (M=3,27) češće nego što *potiču dijete da samostalno koristi dostupne izvore informacija kako bi razumjelo ono što mu je nejasno* (M=3,08). Zanimljivo je da je još lošije od prethodne dvije tvrdnje ocjenjena tvrdnja *predlažem djetetu da u učenju koristi neke od sljedećih tehnika: umne mape, kartice s pitanjima i odgovorima, vođenje bilješki, podcrtavanje ključnih informacija, čitanje na glas* (M=2,77). Obzirom na to, iznenađujuće je da su ispitanici bolje ocijenili tvrdnju *ako mi dijete kaže da ne zna riješiti zadaću, potičem ga da samostalno koristi dostupne izvore informacija kako bi došlo do odgovora* (M=3,46) nego tvrdnju *kada dijete pogriješi u zadaći, ja mu kažem ispravne odgovore te ga tražim da ih ispravi* (M=2,12) (Tablica 1).

Tablica 1 - Učestalost različitih oblika uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece (postoci, prosjek)

		nikada	jednom mjesечно	jednom tjedno	više puta tjedno	svaki dan	M
VERBALNA PODRŠKA	Dijete pohvaljujem za trud u izvršavanju školskih obaveza.	1,2%	4,3%	20,7%	53,0%	20,7%	3,88
	Nakon dobivene nezadovoljavajuće ocjene, razgovaram s djetetom o tome što može učiniti kako bi idući put dobilo bolju ocjenu.	6,1%	32,9%	22,6%	23,8%	14,6%	3,08
	Razgovaram s djetetom o važnosti izvršavanja školskih obaveza.	3,7%	7,3%	18,9%	30,5%	39,6%	3,95
	Razgovaram s djetetom o školskom gradivu te ga potičem da dodatno prouči sadržaj koji ga zanima tako što produbljujem razgovor i dajem mu prijedloge kako da samostalno dodatno istraži sadržaj.	6,7%	14,6%	25,0%	37,8%	15,9%	3,41
	Ulažem novac u obrazovanje svog djeteta, kupujući/plaćajući nešto od navedenog: dodatne knjige, zbirke zadataka, instrukcije, radionice, odlazak u muzej, odlazak na izložbu.	7,9%	37,8%	25,0%	17,1%	12,2%	2,88
VERBALNA PODRŠKA (ukupno):							3,44
ZADAĆA	Provjeravam ispravnost djetetove napisane zadaće.	20,7%	19,5%	23,2%	15,9%	20,7%	2,96
	Ako mi dijete kaže da ne zna riješiti zadaću, potičem ga da samostalno koristi dostupne izvore informacija kako bi došlo do odgovora.	3,7%	17,1%	31,7%	25,0%	22,6%	3,46
	Nadgledam dijete dok piše zadaću.	41,5%	16,5%	15,9%	18,3%	7,9%	2,35
	Kada dijete pogriješi u zadaći, ja mu kažem ispravne odgovore te ga tražim da ih ispravi.	42,1%	26,8%	15,2%	9,1%	6,7%	2,12
	Rješavam zadaću ili neki drugi školski projekt umjesto djeteta.	78,0%	15,9%	2,4%	3,0%	0,6%	1,32
ZADAĆA (ukupno):							2,44

UČENJE	Organiziram skupa s djetetom njegovo vrijeme za učenje tako što se dogovaramo i određujemo što će i kada učiti.	29,3%	20,7%	24,4%	17,1%	8,5%	2,55
	Predlažem djetetu da u učenju koristi neke od sljedećih tehnika: umne mape, kartice s pitanjima i odgovorima, vođenje bilješki, podcrtavanje ključnih informacija, čitanje na glas.	16,5%	28,7%	25,0%	21,3%	8,5%	2,77
	Ispitujem dijete prije ispita ili odgovaranja.	18,3%	23,2%	20,7%	23,2%	14,6%	2,93
	Ako mi dijete kaže da ne razumije određeno gradivo ili dio gradiva, potičem ga da samostalno koristi dostupne izvore informacija kako bi razumjelo ono što mu je nejasno.	6,7%	25,6%	32,3%	23,8%	11,6%	3,08
	Ako mi dijete kaže da ne razumije određeno gradivo ili dio gradiva, objasnim mu i učim s njim.	4,3%	28,0%	23,2%	25,6%	18,9%	3,27
UČENJE (ukupno):							2,91

6.1.2. Razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja

POTVRĐENO

HIPOTEZA: Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja.

Između ostalog, cilj istraživanja bio je ispitati razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja. Rezultati testova deskriptivne statistike upućuju na to da su ispitanici koji imaju između 20 i 30 godina najbolje ocijenili verbalnu podršku ($M=4,6$), baš kao i ispitanici ostalih dobnih skupina, odnosno skupina od 31-40 godina ($M=3,53$), skupina od 41-50 godina ($M=3,39$) te skupina ispitanika koji imaju 50 i više godina ($M=3,39$) (Tablica 2).

Tablica 2 – Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, rezultati testova deskriptivne statistike (dob roditelja)

		N	M	SD
VERBALNA PODRŠKA	20-30	1	4,6000	.
	31-40	53	3,5321	,72424
	41-50	100	3,3860	,72933
	više od 50	10	3,3800	,83506
	ukupno	164	3,4402	,73616
ZADAĆA	20-30	1	3,4000	.
	31-40	53	2,5547	,89584
	41-50	100	2,3880	,83549
	više od 50	10	2,2800	,78429
	ukupno	164	2,4415	,85270
UČENJE	20-30	1	4,0000	.
	31-40	53	2,9849	,87868
	41-50	100	2,9060	,89779
	više od 50	10	2,5800	,85609
	ukupno	164	2,9183	,88998

Kako bi se ispitala razlika u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja, provedena je jednosmjerna analiza varijance (ANOVA) (Tablica 3). ANOVA analiza upućuje da ne postoji statistički značajna razlika između navedenih grupa jer se prosječni rezultati uzorka između grupa ne razlikuju značajno ($p > 0,05$).

Tablica 3 – Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, ANOVA (dob roditelja)

		zbroj kvadrata	df	M na kvadrat	F	Sig.
VERBALNA PODRŠKA	između grupa	2,123	3	,708	1,313	,272
	unutar grupa	86,212	160	,539		
	ukupno	88,334	163			
ZADAĆA	između grupa	2,145	3	,715	,983	,402
	unutar grupa	116,373	160	,727		
	ukupno	118,518	163			
UČENJE	između grupa	2,565	3	,855	1,081	,359
	unutar grupa	126,540	160	,791		
	ukupno	129,105	163			

Obzirom da je hipoteza *ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja* potvrđena, zaključuje se da ispitanici svih dobnih skupina podjednako pružaju verbalnu podršku svojoj djeci te se uključuju u učenje i pisanje zadaće, a od svih oblika uključenosti u školske obaveze djece ispitanici svih dobnih skupina najčešće djeci pružaju verbalnu podršku.

6.1.3. Razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja

NIJE
POTVRĐENO

HIPOTEZA: Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja.

Što se tiče razlika u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja, rezultati testova deskriptivne statistike pokazuju da se ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje najviše uključuju u obliku pružanja verbalne podrške (M=3,68), a najmanje u zadaću (M=2,78). Ispitanici koji imaju fakultetsko obrazovanje isto se tako najviše uključuju pružajući verbalnu podršku (M=3,36), a najmanje su uključeni u zadaću (M=2,32) (Tablica 4).

Tablica 4 - Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, rezultati testova deskriptivne statistike (stupanj obrazovanja roditelja)

		N	M	SD
VERBALNA PODRŠKA	nema fakultetsko obrazovanje	42	3,6810	,62009
	ima fakultetsko obrazovanje	122	3,3574	,75678
ZADAĆA	nema fakultetsko obrazovanje	42	2,7810	,90182
	ima fakultetsko obrazovanje	122	2,3246	,80631
UČENJE	nema fakultetsko obrazovanje	42	3,2667	,82363
	ima fakultetsko obrazovanje	122	2,7984	,88346

Kako bi se utvrdilo postoji li razlika u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja, koji se odnosi na to imaju li ili nemaju ispitanici fakultetsko obrazovanje, proveden je t-test za nezavisne uzorke. Provođenjem t-testa ustanovilo se da postoji statistički značajna razlika u sva tri oblika uključivanja u školske obaveze ($p < 0,05$). Rezultati t-testa vrlo su zanimljivi jer pokazuju da

ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje pružaju statistički značajno više verbalne podrške te se uključuju se u zadaću i učenje, u odnosu na ispitanike koji imaju fakultetsko obrazovanje (Tablica 5).

Tablica 5 – Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, t-test (stupanj obrazovanja roditelja)

	Levenov test		T-test za nezavisne uzorke						
	F	Sig.	t	df	Sig.2-tailed	Razlika u M	Std. pogreška razlike	95% interval pouzdanosti razlike	
								niža	viša
VERBALNA PODRŠKA	3,06	,082	2,496	162	,014	,32358	,12964	,06758	,57957
ZADAĆA	,608	,437	3,068	162	,003	,45636	,14876	,16260	,75012
UČENJE	,362	,548	3,013	162	,003	,46831	,15541	,16141	,77520

Iako se obje skupine ispitanika, točnije oni koji nemaju fakultetsko obrazovanje i oni koji imaju fakultetsko obrazovanje, najviše uključuju pružajući verbalnu podršku, zatim u učenje pa u zadaću, izrazito je zanimljivo da su u svakoj od navedenih kategorija statistički značajno više uključeni ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje.

6.1.4. *Razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta*

NIJE
POTVRĐENO

HIPOTEZA: Ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.

Jedan od ciljeva istraživanja bio je ispitati razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta. Rezultati testova deskriptivne statistike pokazuju da se ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda razredne nastave najviše uključuju u obliku pružanja verbalne podrške (M=3,5), zatim učenje (M=3,01), a potom zadaću (M=2,6). Za ispitanike čije dijete ide u jedan od razreda predmetne nastave također se ispostavilo da se najviše uključuju u obliku pružanja verbalne podrške (M=3,31), nakon toga u učenje (M=2,73), a zatim u zadaću (M=2,14) (Tablica 6).

Tablica 6 - Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, rezultati testova deskriptivne statistike (dob djeteta)

		N	M	SD
VERBALNA PODRŠKA	razredna nastava	106	3,5094	,76451
	predmetna nastava	58	3,3138	,66924
ZADAĆA	razredna nastava	106	2,6057	,86738
	predmetna nastava	58	2,1414	,74269
UČENJE	razredna nastava	106	3,0189	,88953
	predmetna nastava	58	2,7345	,86846

Kako bi se utvrdilo postoji li razlika u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta, proveden je t-test za nezavisne uzorke. Provođenjem t-testa ustanovilo se da u kategoriji verbalne podrške te u kategoriji učenja ne postoji statistički značajna razlika ($p > 0,05$). S druge strane, u kategoriji zadaće rezultati testa pokazuju statistički značajnu razliku ($p < 0,05$) te se zaključuje da se ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda razredne nastave češće uključuju u zadaću (Tablica 7).

Tablica 7 - Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, t-test (dob djeteta)

	Levenov test		T-test za nezavisne uzorke						
	F	Sig.	t	df	Sig.2 - tailed	Razlika u M	Std. pogreška razlike	95% interval pouzdanosti razlike	
								niža	viša
VERBALNA PODRŠKA	1,16	,283	1,636	162	,104	,19564	,11962	-,04058	,43186
ZADAĆA	3,20	,075	3,443	162	,001	,46428	,13485	,19799	,73057
UČENJE	,304	,582	1,974	162	,050	,28439	,14408	-,00014	,56891

Hipoteza *ne postoje razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta* nije potvrđena te iako su i ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda razredne nastave i ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda predmetne nastave najbolje ocijenili verbalnu podršku, zatim učenje pa zadaću, statistički značajna razlika

između ove dvije skupine je prisutna u kategoriji zadaće u kojoj su ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda razredne nastave više uključeni.

6.1.5. Razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta

POTVRĐENO

HIPOTEZA: Ne postoje razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta.

U istraživanju se, između ostalog, željela ispitati razlika u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze obzirom na spol djeteta. Rezultati testova deskriptivne statistike pokazuju da se ispitanici čije dijete je ženskog spola najčešće uključuju u obliku pružanja verbalne podrške ($M=3,4$), zatim u učenje ($M=2,93$), a potom u zadaću ($M=2,43$). Ispitanici čije dijete je muškog spola također se najviše uključuju u obliku pružanja verbalne podrške ($M=3,58$), zatim u učenje ($M=2,39$), a najmanje u zadaću ($M=2,5$) (Tablica 8).

Tablica 8 - Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, rezultati testova deskriptivne statistike (spol djeteta)

		N	M	SD
VERBALNA PODRŠKA	Ž	133	3,4075	,72170
	M	31	3,5806	,79222
ZADAĆA	Ž	133	2,4286	,84822
	M	31	2,4968	,88374
UČENJE	Ž	133	2,9323	,87348
	M	31	2,8581	,97049

Kako bi se utvrdilo postoji li razlika u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta, proveden je t-test za nezavisne uzorke. Provođenjem t-testa ustanovilo se da nema statistički značajnih razlika između skupina ($p > 0,05$) (Tablica 9) .

Tablica 9 - Učestalost uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja, t-test (spol djeteta)

	Levenov test		T-test za nezavisne uzorke						
	F	Sig.	t	df	Sig.2 - tailed	Razlika u M	Std. pogreška razlike	95% interval pouzdanosti razlike	
								niža	viša
VERBALNA PODRŠKA	,260	,611	-1,181	162	,239	-,17313	,14664	-,46271	,11645
ZADAĆA	,258	,612	-,400	162	,690	-,06820	,17050	-,40490	,26849
UČENJE	,961	,328	,417	162	,677	,07427	,17795	-,27713	,42567

Obzirom da, prema rezultatima t-testa, ne postoje razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta, zaključuje se da ispitanici koji su roditelji ženske djece podjednako pružaju verbalnu podršku te su uključeni u zadaću i učenje kao i ispitanici koji su roditelji muške djece.

6.2. Stavovi roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece

6.2.1. Percepcija roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima (ne) uključivanja u školske obaveze njihove djece

POTVRĐENO

HIPOTEZA: Roditeljima djece osnovnoškolske je važno da su što više uključeni u školske obaveze svoje djece.

Jedan od ciljeva istraživanja bio je ispitati percepciju roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima uključivanja u školske obaveze njihove djece. Prema rezultatima testova deskriptivne statistike (Tablica 10), ispitanici su najvećom ocjenom ocijenili tvrdnju u kojoj se navodi da se *uključuju u školske obaveze svog djeteta isključivo kad ih dijete to traži* (M=3,63), odnosno s tim stavom se sveukupno najviše slažu. Iduća najbolje ocjenjena tvrdnja je ona u kojoj se navodi da *što se ispitanik manje uključuje, to je dijete samostalnije* (M=3,52). Prema tvrdnji *volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om*, ispitanici su izrazili najmanji stupanj slaganja (M=1,55), a druga najlošije ocjenjena tvrdnja je *nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.)* (M=1,59).

Zanimljivo je da su ispitanici većom ocjenom ocijenili tvrdnju *uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la* (M=2,61) nego *uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške* (M=2,47), dok su pak bolje nego obje prethodno navede tvrdnje ocijenili tvrdnju *uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo* (M=2,91).

Tablica 10 - Percepcija roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima uključivanja u školske obaveze njihove djece (postoci, prosjek)

	uopće se ne slažem	uglavnom se ne slažem	niti se slažem, niti se ne slažem	uglavnom se slažem	u potpunosti se slažem	M
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomazem u izvršavanju školskih obaveza.	37,8%	20,7%	16,5%	13,4%	11,6%	2,40
Zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih.	40,2%	22,0%	15,9%	13,4%	8,5%	2,28
Školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći.	43,9%	23,8%	15,2%	10,4%	6,7%	2,12
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva.	29,9%	17,7%	23,2%	17,7%	11,6%	2,63
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči.	9,8%	16,5%	24,4%	23,2%	26,2%	3,40
Što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije.	7,9%	11,6%	29,3%	23,2%	28,0%	3,52
Volio/voljela bih biti uviše uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena.	40,9%	17,7%	25,0%	11,6%	4,9%	2,22
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om.	67,1%	18,3%	8,5%	4,9%	1,2%	1,55
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.).	69,5%	12,8%	9,1%	6,1%	2,4%	1,59
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh.	22,0%	17,1%	22,0%	14,0%	25,0%	3,03

Smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega.	67,1%	15,9%	9,8%	3,7%	3,7%	1,61
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške.	30,5%	22,6%	24,4%	14,6%	7,9%	2,47
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži.	6,7%	14,0%	20,1%	27,4%	31,7%	3,63
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la.	29,3%	18,3%	23,8%	19,5%	9,1%	2,61
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.	23,2%	14,0%	27,4%	18,9%	16,5%	2,91

6.2.2. Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja

HIPOTEZA: Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja.

Cilj istraživanja također je bio ispitati razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece u odnosu na dob roditelja. Ispitanici koji pripadaju dobnoj skupini između 20 i 30 godina najbolje su ocijenili tvrdnju *zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih* (M=5,0), a jednako tako i tvrdnju *važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči* (M=5,0). Najlošije ocijenjene tvrdnje u ovoj skupini su *školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći* (M=1,0), *važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva* (M=1,0), *volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena* (M=1,0), *volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om* (M=1,0), *nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica*

i sl.) (M=1,0), nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh (M=1,0) te uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške (M=1,0). Ispitanici koji imaju između 31 i 40 godina najviše se slažu da im je važno da su uključeni u školske obaveze njihovog djeteta jer tada imaju priliku razgovorom produbiti djetetovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči (M=3,45). Ispitanici iz ove dobne skupine najmanje se slažu s tvrdnjom koja navodi da su neke zadaće ili školski projekti koje njihovo dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih oni napravim umjesto njega (M=1,38). Što se tiče ispitanika koji imaju između 41 i 50 godina, najvećom ocjenom ocijenili su tvrdnju uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži (M=3,63), a najmanjom ocjenom tvrdnju volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om (M=1,61). Posljednja dobna skupina, koja uključuje ispitanike koji imaju više od 50 godina, iskazala je najmanje slaganje s tvrdnjom koja iznosi stav uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži (M=4,0), isto kao i prethodna dobna skupina. Tvrdnja koju su ispitanici posljednje dobne skupine najlošije ocijenili je tvrdnja koja navodi da ispitanik nema potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.) (M=1,50) (Tablica 11).

Tablica 11 - Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi u uključivanju u školske obaveze njihove djece, rezultati testova deskriptivne statistike (dob roditelja)

		N	M	SD
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomažem u izvršavanju školskih obveza.	20-30	1	2,00	.
	31-40	53	1,94	1,216
	41-50	100	2,68	1,442
	više od 50	10	2,10	1,449
	ukupno	164	2,40	1,404

Zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih.	20-30	1	5,00	.
	31-40	53	1,94	1,117
	41-50	100	2,43	1,416
	više od 50	10	2,30	1,252
	ukupno	164	2,28	1,341
Školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći.	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	1,83	,975
	41-50	100	2,31	1,383
	više od 50	10	1,90	1,197
	ukupno	164	2,12	1,267
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva.	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	2,38	1,417
	41-50	100	2,76	1,357
	više od 50	10	2,90	1,197
	ukupno	164	2,63	1,375
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči.	20-30	1	5,00	.
	31-40	53	3,45	1,280
	41-50	100	3,31	1,323
	više od 50	10	3,80	1,135
	ukupno	164	3,40	1,299

Što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije.	20-30	1	3,00	.
	31-40	53	3,26	1,258
	41-50	100	3,63	1,195
	više od 50	10	3,80	1,476
	ukupno	164	3,52	1,236
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena.	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	2,38	1,289
	41-50	100	2,14	1,189
	više od 50	10	2,30	1,418
	ukupno	164	2,22	1,234
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om.	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	1,42	,819
	41-50	100	1,61	,984
	više od 50	10	1,70	,949
	ukupno	164	1,55	,929
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.).	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	1,51	,973
	41-50	100	1,65	1,104
	više od 50	10	1,50	,850
	ukupno	164	1,59	1,044

Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh.	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	3,00	1,506
	41-50	100	3,04	1,530
	više od 50	10	3,30	,675
	ukupno	164	3,03	1,484
Smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega.	20-30	1	2,00	.
	31-40	53	1,38	,713
	41-50	100	1,69	1,116
	više od 50	10	2,00	1,633
	ukupno	164	1,61	1,048
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške.	20-30	1	1,00	.
	31-40	53	2,57	1,323
	41-50	100	2,46	1,267
	više od 50	10	2,20	1,229
	ukupno	164	2,47	1,279
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži.	20-30	1	2,00	.
	31-40	53	3,58	1,322
	41-50	100	3,64	1,219
	više od 50	10	4,00	1,155
	ukupno	164	3,63	1,248

Uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la.	20-30	1	4,00	.
	31-40	53	2,40	1,261
	41-50	100	2,66	1,358
	više od 50	10	3,10	1,370
	ukupno	164	2,61	1,332
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.	20-30	1	4,00	.
	31-40	53	2,89	1,502
	41-50	100	2,87	1,346
	više od 50	10	3,40	1,174
	ukupno	164	2,91	1,385

ANOVA analiza (Tablica 12) upućuje na to da postoji statistički značajna razlika između navedenih grupa kod prve dvije tvrdnje, odnosno *moje dijete bi bilo manje uspješno u školi da mu ja ne pomazem u izvršavanju školskih obaveza i zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih* ($p < 0,05$).

Tablica 12 - Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi u uključivanju u školske obaveze njihove djece, ANOVA (dob roditelja)

		zbroj kvadrata	df	M na kvadrat	F	Sig.
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomazem u izvršavanju školskih obaveza.	između grupa	19,949	3	6,650	3,529	,016
	unutar grupa	301,490	160	1,884		
	ukupno	321,439	163			

Zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih.	između grupa	15,657	3	5,219	3,010	,032
	unutar grupa	277,440	160	1,734		
	ukupno	293,098	163			
Školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći.	između grupa	9,799	3	3,266	2,076	,106
	unutar grupa	251,762	160	1,574		
	ukupno	261,561	163			
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva.	između grupa	8,456	3	2,819	1,505	,215
	unutar grupa	299,593	160	1,872		
	ukupno	308,049	163			
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči.	između grupa	5,116	3	1,705	1,010	,390
	unutar grupa	270,122	160	1,688		
	ukupno	275,238	163			
Što se ja manje uključujem u školske obaveze mog djeteta, to je ono samostalnije.	između grupa	5,733	3	1,911	1,257	,291
	unutar grupa	243,212	160	1,520		
	ukupno	248,945	163			

Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena.	između grupa	3,505	3	1,168	,764	,516
	unutar grupa	244,593	160	1,529		
	ukupno	248,098	163			
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om.	između grupa	1,852	3	,617	,712	,546
	unutar grupa	138,758	160	,867		
	ukupno	140,610	163			
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.).	između grupa	1,133	3	,378	,342	,795
	unutar grupa	176,495	160	1,103		
	ukupno	177,628	163			
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh.	između grupa	4,908	3	1,636	,739	,530
	unutar grupa	353,940	160	2,212		
	ukupno	358,848	163			
Smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega.	između grupa	5,182	3	1,727	1,590	,194
	unutar grupa	173,843	160	1,087		
	ukupno	179,024	163			
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške.	između grupa	3,389	3	1,130	,686	,562
	unutar grupa	263,459	160	1,647		
	ukupno	266,848	163			

Uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži.	između grupa	4,141	3	1,380	,884	,451
	unutar grupa	249,908	160	1,562		
	ukupno	254,049	163			
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la.	između grupa	7,005	3	2,335	1,325	,268
	unutar grupa	282,019	160	1,763		
	ukupno	289,024	163			
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.	između grupa	3,774	3	1,258	,651	,583
	unutar grupa	309,031	160	1,931		
	ukupno	312,805	163			

Kako bi se ustanovilo između kojih grupa ispitanika postoji statistički značajna razlika, proveo se Bonferroni post hoc test (Tablica 13). Utvrdilo se da postoji razlika između ispitanika koji su u dobnoj skupini od 31-40 godina ($M=1,49$; $SD=1,216$) te ispitanika koji su u dobnoj skupini od 41-50 godina ($M=2,68$; $SD=1,442$) ($p<0.05$).

Tablica 13 - Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi u uključivanju u školske obaveze njihove djece, post hoc (dob roditelja)

		dob roditelja (I)	dob roditelja (J)	Razlika u M (I-J)	Standardna pogreška	Sig.
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomažem u izvršavanju školskih obaveza.	Bonferroni	31-40	41-50	-,737*	,233	,006
			više od 50	-,157	,473	1,000
		41-50	31-40	,737*	,233	,006
			više od 50	,580	,455	,614
		više od 50	31-40	,157	,473	1,000
			41-50	-,580	,455	,614

Hipoteza ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja nije potvrđena jer rezultati post hoc testa pokazuju da se ispitanici koji imaju između 41 i 50 godina statistički značajno više slažu s tvrdnjom koja navodi da *bi njihova djeca bila manje uspješna u školi da im oni ne pomažu u izvršavanju školskih obaveza.*, u odnosu na ispitanike koji imaju između 31 i 40 godina.

6.2.3. Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja

HIPOTEZA: Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja.

Što se tiče stupnja obrazovanja roditelja, ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje najboljom ocjenom ocijenili su tvrdnju *važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči* (M=3,64). U ovoj skupini, najlošije ocijenjena tvrdnja glasi *smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega* (M=1,67). Ispitanici koji imaju fakultetsko obrazovanje najveće slaganje izrazili su sa stavom da *se uključuju u školske obaveze isključivo kad ih dijete to traži* (M=3,67), a najmanje slaganje sa stavom da *bi voljeli biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali se ne smatraju dovoljno kompetentnima* (M=1,49) (Tablica 14).

Kako bi se utvrdilo postoji li razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja, proveden je t-test za nezavisne uzorke. Provođenjem t-testa ustanovilo se da postoji statistički značajna razlika u tvrdnji koja navodi da se ispitanici *uključuju u školske obaveze njihovog djeteta samoinicijativno, kako bi nadzirali kvalitetu djetetovog rada i ukazali na pogreške* ($p < 0,05$). Rezultati t-testa pokazuju da se ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje s navedenom tvrdnjom slažu statistički značajno više nego ispitanici koji imaju fakultetsko obrazovanje (Tablica 14).

Tablica 14 – razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi u uključivanju u školske obaveze njihove djece, rezultati testova deskriptivne statistike i t-test (stupanj obrazovanja roditelja)

		M	SD	Sig. (2-tailed)	t
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomažem u izvršavanju školskih obaveza.	nema fakultetsko obrazovanje	2,10	1,206	,100	-1,652
	ima fakultetsko obrazovanje	2,51	1,456		
Zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih.	nema fakultetsko obrazovanje	2,31	1,316	,871	,162
	ima fakultetsko obrazovanje	2,27	1,355		
Školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći.	nema fakultetsko obrazovanje	2,26	1,326	,408	,829
	ima fakultetsko obrazovanje	2,07	1,248		
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva.	nema fakultetsko obrazovanje	2,86	1,389	,224	1,221
	ima fakultetsko obrazovanje	2,56	1,367		
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči.	nema fakultetsko obrazovanje	3,64	1,322	,155	1,430
	ima fakultetsko obrazovanje	3,31	1,286		
Što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije.	nema fakultetsko obrazovanje	3,26	1,380	,119	-1,566
	ima fakultetsko obrazovanje	3,61	1,175		

Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena.	nema fakultetsko obrazovanje	2,50	1,330	,088	1,719
	ima fakultetsko obrazovanje	2,12	1,189		
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om.	nema fakultetsko obrazovanje	1,71	1,088	,181	1,342
	ima fakultetsko obrazovanje	1,49	,865		
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.).	nema fakultetsko obrazovanje	1,79	1,180	,163	1,402
	ima fakultetsko obrazovanje	1,52	,989		
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh.	nema fakultetsko obrazovanje	2,76	1,462	,175	-1,364
	ima fakultetsko obrazovanje	3,12	1,486		
Smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega.	nema fakultetsko obrazovanje	1,67	1,097	,685	,407
	ima fakultetsko obrazovanje	1,59	1,035		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške.	nema fakultetsko obrazovanje	2,86	1,280	,022	2,306
	ima fakultetsko obrazovanje	2,34	1,257		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži.	nema fakultetsko obrazovanje	3,52	1,452	,508	-,663
	ima fakultetsko obrazovanje	3,67	1,174		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la.	nema fakultetsko obrazovanje	2,81	1,174	,261	1,128
	ima fakultetsko obrazovanje	2,54	1,380		

Uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.	nema fakultetsko obrazovanje	3,24	1,445	,079	1,766
	ima fakultetsko obrazovanje	2,80	1,352		

Hipoteza *ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja* nije potvrđena jer se ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje statistički značajno više ($M=2,86$) slažu s tvrdnjom koja navodi da se ispitanici *uključuju u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bi nadzirali kvalitetu njegovog rada i ukazali na pogreške*, u usporedbi s ispitanicima koji imaju fakultetsko obrazovanje ($M=2,34$).

6.2.4. Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.

NIJE
POTVRĐENO

HIPOTEZA: Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta.

Što se tiče razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta, rezultati testova deskriptivne statistike pokazuju da se ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda razredne nastave najviše slažu s tvrdnjom koja iznosi da se *uključuju u školske obaveze svog djeteta isključivo kad ih dijete to traži* ($M=3,62$), a najmanje s tvrdnjom koja iznosi da bi *voljeli biti više uključeni u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatraju se dovoljno kompetentnima* ($M=1,45$). Ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda predmetne nastave najnižom ocjenom ocijenili su istu tvrdnju kao i prethodna skupina, *volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om* ($M=1,74$) te najboljom ocjenom istu tvrdnju kao i prethodna skupina, *uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži* ($M=3,69$) (Tablica 15).

T-test proveden je kako bi se utvrdilo postoji li razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta. Provođenjem t-testa ustanovilo se da postoji statistički značajna razlika u tvrdnji koja navodi

da je ispitanicima važno da su uključeni u školske obaveze svog djeteta jer tada imaju priliku razgovorom produbiti djetetovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči ($p < 0,05$) (Tablica 15).

Tablica 15 - razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi u uključivanju u školske obaveze njihove djece, rezultati testova deskriptivne statistike i t-test (dob djeteta)

		M	SD	Sig. (2-tailed)	t
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomazem u izvršavanju školskih obaveza.	razredna nastava	2,49	1,422	,326	,986
	predmetna nastava	2,26	1,384		
Zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih.	razredna nastava	2,21	1,321	,484	-,701
	predmetna nastava	2,36	1,347		
Školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći.	razredna nastava	2,10	1,282	,650	-,454
	predmetna nastava	2,19	1,249		
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva.	razredna nastava	2,69	1,403	,605	,519
	predmetna nastava	2,57	1,326		

Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči.	razredna nastava	3,60	1,283	,004	2,890
	predmetna nastava	3,00	1,243		
Što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije.	razredna nastava	3,53	1,217	,870	,164
	predmetna nastava	3,50	1,288		
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena.	razredna nastava	2,10	1,240	,089	-1,712
	predmetna nastava	2,45	1,202		
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om.	razredna nastava	1,45	,920	,053	-1,946
	predmetna nastava	1,74	,928		
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.).	razredna nastava	1,55	1,019	,485	-,700
	predmetna nastava	1,67	1,098		
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh.	razredna nastava	3,09	1,488	,621	,495
	predmetna nastava	2,97	1,475		

Smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega.	razredna nastava	1,49	,911	,046	-2,007
	predmetna nastava	1,83	1,244		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške.	razredna nastava	2,61	1,297	,078	1,772
	predmetna nastava	2,24	1,218		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži.	razredna nastava	3,62	1,274	,730	-,346
	predmetna nastava	3,69	1,202		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la.	razredna nastava	2,53	1,331	,383	-,875
	predmetna nastava	2,72	1,335		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.	razredna nastava	3,06	1,447	,079	1,862
	predmetna nastava	2,64	1,238		

Hipoteza ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta nije potvrđena jer se s tvrdnjom *važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči* statistički značajno više slažu ispitanici čije dijete ide u jedan od razreda razredne nastave ($M=3,6$) u odnosu na ispitanike čije dijete ide u jedan od razreda predmetne nastave ($M=3,0$).

6.2.5. Razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta

NJE
POTVRĐENO

HIPOTEZA: Ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta.

Jedan od ciljeva istraživanja bio je utvrditi postoje li razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta. Rezultati testova deskriptivne statistike pokazuju da se ispitanici koji su roditelji ženske djece najviše slažu s tvrdnjom koja iznosi da se *uključuju se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad ih dijete to traži* (M=3,59), a najmanje s tvrdnjom koja glasi *volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om* (M=1,52) te se jednako toliko slažu s tvrdnjom *nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.)* (M=1,52). Ispitanici čije je dijete muškog spola najboljom ocjenom ocijenili su tvrdnju *što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije* (M=3,97), a najlošijom ocjenom tvrdnju *volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om* (M=1,68) (Tablica 16).

Da bi se utvrdilo postoji li razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta, proveden je t-test za nezavisne uzorke. Provođenjem t-testa ustanovilo se da postoji statistički značajna razlika u dvije tvrdnje: *što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije* te *uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.* ($p < 0,05$) (Tablica 16).

Tablica 16 - razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi u uključivanju u školske obaveze njihove djece, rezultati testova deskriptivne statistike i t-test (spol djeteta)

		M	SD	Sig. (2-tailed)	t
Moje dijete bilo bi manje uspješno u školi da mu ja ne pomažem u izvršavanju školskih obaveza.	Ž	2,38	1,422	,627	-,487
	M	2,52	1,363		
Zbog prevelike količine školskih obaveza, moram pomagati djetetu u izvršavanju istih.	Ž	2,20	1,265	,241	-1,177
	M	2,52	1,568		
Školsko gradivo je previše komplicirano da bi ga moje dijete savladalo bez moje pomoći.	Ž	2,08	1,236	,346	-,945
	M	2,32	1,400		
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tako imam veću kontrolu nad ocjenama koje dobiva.	Ž	2,60	1,397	,382	-,876
	M	2,84	1,267		
Važno mi je da sam uključen/a u školske obaveze svog djeteta jer tada imam priliku razgovorom produbiti njegovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči.	Ž	3,42	1,297	,445	,765
	M	3,23	1,309		
Što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije.	Ž	3,42	1,223	,025	-2,257
	M	3,97	1,224		
Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali nemam dovoljno vremena.	Ž	2,18	1,216	,336	-,964
	M	2,42	1,311		

Volio/voljela bih biti više uključen/a u školske obaveze svog djeteta, ali ne smatram se dovoljno kompetentnim/om.	Ž	1,52	,920	,407	-,832
	M	1,68	,979		
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer to čini netko drugi (drugi roditelj, član obitelji, instruktor/ica i sl.).	Ž	1,52	1,007	,068	-1,836
	M	1,90	1,165		
Nemam potrebu za uključivanjem u školske obaveze svog djeteta jer ono samo ostvaruje odličan školski uspjeh.	Ž	2,98	1,454	,243	-1,171
	M	3,32	1,579		
Smatram da su neke zadaće ili školski projekti koje moje dijete dobiva nepotrebni ili nemaju smisla pa ih ja napravim umjesto njega.	Ž	1,53	,936	,053	-1,949
	M	1,94	1,413		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta samoinicijativno, kako bih nadzirao/la kvalitetu njegovog rada i ukazao/la na pogreške.	Ž	2,40	1,259	,113	-1,595
	M	2,81	1,327		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta isključivo kad me dijete to traži.	Ž	3,59	1,278	,261	-1,127
	M	3,87	1,088		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta kako bih mu olakšao/la.	Ž	2,52	1,275	,121	-1,560
	M	2,94	1,526		
Uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo.	Ž	2,80	1,346	,032	-2,161
	M	3,39	1,476		

Hipoteza ne postoji razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta nije potvrđena jer se s tvrdnjama što se ja manje uključujem u školske obaveze mojeg djeteta, to je ono samostalnije te uključujem se u školske obaveze svog djeteta jer ga tako „učim“ kako da kasnije iste stvari napravi samo statistički značajno više slažu ispitanici koji su roditelji muške djece (M=3,97; M=3,39) u usporedbi s ispitanicima koji su roditelji ženske djece (M=3,42; M=2,80).

7. RASPRAVA

Provođenjem ovog istraživanja utvrdilo se da su roditelji djece osnovnoškolske dobi najviše uključeni u školske obaveze svoje djece tako što pružaju verbalnu podršku, zatim u učenje te naposljetku u zadaću. Pozitivno je što je upravo verbalna podrška najčešći oblik uključenosti roditelja jer je ona vrlo važan čimbenik koji olakšava učiteljima da motiviraju učenike. Naime, učenike koji od roditelja ne dobivaju ovaj oblik podrške, učitelji će vrlo teško motivirati (Berger, Girardet, Vaudroz i Charay, 2018; prema Lalić Vučetić i Ševkušić, 2022). Osim toga, važno je spomenuti i istraživanje Hill i Tyson (2009) čiji rezultati pokazuju da roditelji koji učestalo pružaju verbalnu podršku i time potiču autonomiju djeteta u većoj mjeri pozitivno utječu na školski uspjeh djeteta u odnosu na roditelje koji su uključeni u druge oblike, odnosno učenje i zadaću. Razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja u ovom istraživanju nisu utvrđene, no utvrđena je razlika obzirom na stupanj obrazovanja roditelja. Vrlo je zanimljiv rezultat koji pokazuje da su roditelji koji nemaju fakultetsko obrazovanje statistički značajno više uključeni u sva tri oblika uključenosti u usporedbi s roditeljima koji imaju fakultetsko obrazovanje, što je u suprotnosti s navodom Brown i sur. (2009, prema Burušić i sur., 2010) da su roditelji visokog stupnja obrazovanja više uključeni u obrazovanje svoje djece. Zanimljivo je uzeti u obzir da će djeca čiji su roditelji stekli visok stupanj obrazovanja češće steći visok stupanj obrazovanja u odnosu na djecu čiji su roditelji stekli niži stupanj obrazovanja (Burušić, Babarović i Marković, 2010) te se zbog toga dolazi do zaključka da bi utjecaj niže uključenosti roditelja s visokim stupnjem obrazovanja mogao biti dugoročno pozitivniji nego utjecaj visoke uključenosti roditelja s nižim stupnjem obrazovanja, a to ovisi o tome na koji su način uključeni. Općenito, ukoliko se roditelji uključuju na način koji kod djece potiče autonomiju, samostalnost i odgovornost, utoliko se utjecaj smatra pozitivnim, dok se u suprotnom smatra negativnim. Što se tiče razlike u obliku uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta, nije iznenađujuće da su u kategoriji zadaće više uključeni roditelji čija djeca idu u jedan od razreda razredne nastave u usporedbi s roditeljima čija djeca idu u jedan od razreda predmetne nastave. Prema Cotrini i Gonidi (2014) djeca roditelja koji provode veliku kontrolu nad djetetovom zadaćom i time onemogućavaju djetetu da samostalno odradi zadatke, pogriješi i na vlastitim greškama uči teško postaju samostalna i odgovorna u izvršavanju školskih obaveza, no treba uzeti u obzir dob djeteta te imati na umu da ukoliko dijete do 4. razreda zahvaljujući roditeljskoj uključenosti usvoji vještine koje će mu omogućiti da u višim razredima bude samostalno i odgovorno, utoliko se taj utjecaj roditeljske

uključenosti svakako smatra pozitivnim. Nadalje, razlike u učestalosti uključivanja roditelja djece osnovnoškolske dobi u različite oblike uključivanja u školske obaveze obzirom na spol djeteta nisu utvrđene u ovom istraživanju, što je iznenađujuće, ali se svakako smatra pozitivnim, posebice kad je u pitanju kategorija verbalne podrške jer rezultati istraživanja Macuke i Burić (2015) pokazuju da toplina i podrška roditelja ima izrazito velik utjecaj na školski uspjeh dječaka.

Što se tiče percepcija roditelja djece osnovnoškolske dobi o važnosti i razlozima (ne) uključivanja u školske obaveze njihove djece, zanimljivo je da velik broj roditelja koji su sudjelovali u ovom istraživanju smatra da niska razina njihove uključenosti omogućava djetetu da postane samostalno i odgovorno. Treba uzeti u obzir da će izravna uključenost u smislu odrađivanja zadataka umjesto djeteta zasigurno imati negativan utjecaj na njegovu samostalnost i odgovornost, no uključenost u obliku pružanja verbalne podrške te kognitivno stimulirajućih aktivnosti poput odlaska u muzeje i na izložbe te razgovora o temama za koje dijete pokazuje interes, na djetetovu samostalnost i odgovornost zasigurno neće imati negativan utjecaj, nego izrazito pozitivan (Glornick i sur., 1997). Zanimljivo je da su rezultati ovog istraživanja pokazali razliku u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob roditelja. Točnije, roditelji koji imaju između 41 i 50 godina statistički značajno više smatraju da bi njihova djeca bila manje uspješna u školi da im oni ne pomažu u izvršavanju školskih obaveza, u odnosu na roditelje koji imaju između 31 i 40 godina. Pretpostavka je da su ispitanici dobne skupine od 41-50 godina izravno uključeni u zadaću i učenje, čime onemogućavaju djetetu razvijanje samostalnosti i odgovornosti te da zbog toga izostanak njihove uključenosti dovodi do lošijeg školskog uspjeha kod djeteta, obzirom da roditelji čija uključenost potiče samostalnost i odgovornost neće uzrokovati lošiji školski uspjeha postupnim smanjenjem razine uključenosti. Utvrđena je i razlika u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na stupanj obrazovanja roditelja. Točnije, pokazalo se da se roditelji koji nemaju fakultetsko obrazovanje češće samoinicijativno uključuju u školske obaveze svog djeteta kako bi nadzirali kvalitetu njegovog rada i ukazali na pogreške, u usporedbi s roditeljima koji imaju fakultetsko obrazovanje. Logično je pretpostaviti da je manjak kompetencija razlog za ovakav rezultat, no važno je naglasiti da kompetencija kao razlog za neuključenost nije statistički značajno različito ocjenjena kod roditelja koji imaju fakultetsko obrazovanje, u odnosu na one koji nemaju. Iako Brown i sur. (2009, prema Burušić i sur., 2010) navode da su roditelji visokog stupnja više uključeni u obrazovanje vlastite djece jer žele da njihova djeca budu visoko obrazovana,

rezultati ovog istraživanja dovode do pretpostavke da se roditelji nižeg stupnja obrazovanja uključuju i nadziru izvršavanje školskih obaveza u želji da njihova djeca budu visoko obrazovana jer žele da, za razliku od njih, imaju povlastice koje visoki stupanj obrazovanja donosi. Ovim istraživanjem utvrđene su i određene razlike u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na dob djeteta. Zanimljivo je da se roditelji djece koja idu u neki od razreda razredne nastave, više nego roditelji djece koja idu u neki od razreda predmetne nastave, slažu da se uključuju u školske obaveze djeteta jer tada imaju priliku razgovorom produbiti djetetovo zanimanje za gradivo i potaknuti ga na razmišljanje o onome što uči. Obzirom da ovaj rezultat pokazuje da se uključenost koja pobuđuje unutarnju motivaciju za učenje smanjuje kad djeca pohađaju više razrede osnovne škole, treba naglasiti kako je u mlađoj dobi odabirom ispravnih odgojnih metoda važno razvijati djetetov pozitivan stav prema školi te isti njegovati kroz cijeli djetetov odgojno-obrazovni proces. Bez obzira što uslijed puberteta, koji proživljavaju djeca u višim razredima osnovne škole, dijete mijenja interese te oni često nisu više toliko usmjereni na školu, važno je u kontekstu obrazovanja njegovati sve aspekte djetetove ličnosti te razgovorom i kognitivno stimulirajućim aktivnostima održavati djetetovu unutarnju motivaciju za učenje (Kardum, Šuvar i Tomić, 2020). Za kraj treba spomenuti utvrđenu razliku u percepciji roditelja djece osnovnoškolske dobi o uključivanju u školske obaveze njihove djece obzirom na spol djeteta, odnosno naglasiti da roditelji dječaka više nego roditelji djevojčica smatraju da manjom razinom uključenosti potiču samostalnost djeteta te kao razlog uključivanja određuju da dijete pritom „uče“ kako da kasnije školske obaveze odradi samostalno. Ovi rezultati dovode do zaključka da roditelji dječaka svoju količinu i oblik uključenosti prilagođavaju obzirom na cilj, a to je veća samostalnost djeteta.

ZAKLJUČAK

U ovom istraživanju ispitale su se razlike u zastupljenosti različitih oblika uključenosti roditelja školske obaveze njihove djece te razlike u stavovima roditelja o uključivanju u školske obaveze obzirom na dob i stupanj obrazovanja roditelja te spol i dob djeteta. Sudjelovalo je 164 roditelja djece osnovnoškolske dobi koji su bili podijeljeni prema dobi, stupnju obrazovanja, dobi djeteta te spolu djeteta. Svi postavljeni ciljevi istraživanja su ostvareni te se njihovim ispitivanjem i razmatranjem došlo do bitnih i zanimljivih spoznaja.

Kada je riječ o povezanosti karakteristika uključenosti roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi i dobi roditelja, utvrdilo se da ne postoji značajna povezanost, isto kao i kada je riječ o povezanosti karakteristika uključenosti roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi i spola djeteta. S druge strane, utvrdila se povezanost karakteristika uključenosti roditelja u školske obaveze djece osnovnoškolske dobi i stupnja obrazovanja roditelja, odnosno da su roditelji koji nemaju fakultetsko obrazovanje više uključeni tako što pružaju verbalnu podršku te u učenje i zadaću, u odnosu na roditelje koji imaju fakultetsko obrazovanje.

Drugi važan cilj ovog diplomskog rada bio je istražiti razlike u stavovima roditelja o uključivanju u školske obaveze obzirom na dob i stupanj obrazovanja roditelja te spol i dob djeteta, pri čemu se utvrđuje povezanost stavova roditelja sa svim navedeni čimbenicima. Roditelji koji imaju između 41 i 50 godina statistički značajno više smatraju da bi njihova djeca bila manje uspješna u školi da im oni ne pomažu u izvršavanju školskih obaveza., u odnosu na roditelje koji imaju između 31 i 40 godina. Ispitanici koji nemaju fakultetsko obrazovanje statistički se značajno manje slažu da se u školske obaveze svog djeteta uključuju samoinicijativno, kako bi nadzirali kvalitetu njegovog rada i ukazali na pogreške, u odnosu na ispitanike koji imaju fakultetsko obrazovanje. Roditelji učenika razredne nastave iskazuju važnost uključenosti u školske obaveze djeteta zbog prilike za razgovor kojim se može produbiti zanimanje za gradivo i potaknuti dijete na razmišljanje o onome što uči, u odnosu na roditelje učenika predmetne nastave. Roditelji muške djece, u odnosu na roditelje ženske djece, u statistički značajno većoj mjeri smatraju da manjom količinom njihovog uključivanja dijete postaje sve samostalnije, ali da kad se uključuju to čine jer time dijete „uče“ kako da kasnije samostalno uspješno izvrši školske obaveze.

Ovo istraživanje ima važan doprinos u razumijevanju kako dob i stupanj obrazovanja roditelja te dob i spol djeteta utječu na količinu različitih oblika roditeljske uključenosti te stavove

roditelja o uključivanju u školske obaveze. Roditelji, uz školu, imaju najvažniju ulogu u djetetovom odgojno-obrazovnom procesu. Dijete čiji se roditelji ne uključuju ili se ne uključuju na pozitivan način u njegove školske obaveze, teško će ostvariti dobar školski uspjeh, a kasnije i visok stupanj obrazovanja. Razumijevanje utjecaja dobi i stupnja obrazovanja roditelja te dobi i spola djeteta na roditeljsku uključenost može dati percepciju o tome kako navedeni čimbenici pozitivno i negativno utječu na djetetov školski uspjeh te stav prema školskim obavezama, a dobivene spoznaje mogu služiti poboljšanju kvalitete roditeljske uključenosti, čime bi djeca lakše ostvarivala dobar školski uspjeh, roditelji bi bili zadovoljniji i učitelji bi lakše obavljali svoj posao.

LITERATURA

1. Andrilović, V. (2001). *Samostalno učenje*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
2. Apostoleris, N. H., Benjet, C., Glornick, W. i Kurowski, C. O. (1997). *Predictors of Parent Involvement in Children's Schooling*. *Journal of Educational Psychology* 89(3):538-548. Preuzeto 25.3.2024. s https://www.researchgate.net/publication/232447985_Predictors_of_Parent_Involvement_in_Children's_Schooling
3. Barnard, W. (2004). *Parent Involvement in Elementary School and Educational Attainment*. *Children and Youth Services Review* 26(1):39-62. Preuzeto 25.3.2025. s https://www.researchgate.net/publication/223256957_Parent_Involvement_in_Elementary_School_and_Educational_Attainment
4. Bilić, V. (2005). Učinci obiteljskih odnosa na školsko funkcioniranje djece. U: H. Vrguč (Ur.), *Učenici, učitelji i roditelji zajedno na putu do uspješnog obrazovanja i odgoja: suradnja, partnerstvo, međuljudski odnosi, međusobno povjerenje i poštovanje, suodgovornost* (str. 58-62). Zagreb: Hrvatski pedagoški zbor.
5. Bjelopoljak, Š., Ibrahimpašić, B. i Midžić, A. (2023). *Causes of Student Success in School*. *Interdisciplinary Description of Complex Systems*, 21 (6), 547-560. Preuzeto 25.3.2024. s <https://doi.org/10.7906/indecs.21.6.2>
6. Burušić, J., Babarović, T. i Marković, N. (2010). *Koliko daleko padaju jabuke od stabla? Odnos obrazovnih postignuća djece i obrazovne razine njihovih roditelja*. *Društvena istraživanja*, 19 (4-5 (108-109)), 709-730. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/60111>
7. Clayton, J. D., Rowley, S. J. i Taylor, L. (2004). *Academic Socialization: Understanding Parental Influences on Children's School-Related Development in the Early Years*. *Review of General Psychology* 8(3):163-178. Preuzeto 25.3.2024. s https://www.researchgate.net/publication/232434791_Academic_Socialization_Under

[standing Parental Influences on Children's School-Related Development in the Early Years](#)

8. Duran, M. (2023). *Volim ići u školu, a malo i ne*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
9. Epstein, J. L., Sanders, M. G., Salinas, K. C., Jansorn, N. R., Van Voorhis, F. L., Martin, C. S., Thomas, B. G., Greenfield, M. D., Hutchins, D. J., i Williams, K. J. (2009). *School, family, and community partnerships: Your handbook for action*. Thousand Oaks: Corwin Press.
10. Gardner, H. (2004). *Disciplinirani um*. Zagreb: Educa.
11. Glasser, W. (2001). *Svaki učenik može uspjeti*. Zagreb: Alinea.
12. Glasser, W. (2000). *Teorija izbora: nova psihologija osobne slobode*. Zagreb: Alinea.
13. Glornick, W. i Slowiaczek, M. L. (1994). *Parents' Involvement in Children's Schooling: A Multidimensional Conceptualization and Motivational Model*. *Child Development* 65(1):237-52. Preuzeto 25.3.2024. s https://www.researchgate.net/publication/15066904_Parents%27_Involvement_in_Children%27s_Schooling_A_Multidimensional_Conceptualization_and_Motivational_Model
14. Gonida, E. i Cortina, K. S. (2014). *Parental involvement in homework: Relations with parent and student achievement-related motivational beliefs and achievement*. *British Journal of Educational Psychology* 84(3). Preuzeto 25.3.2024. s https://www.researchgate.net/publication/262931094_Parental_involvement_in_homework_Relations_with_parent_and_student_achievement-related_motivational_beliefs_and_achievement
15. Gregurović, M. i Kuti, S. (2010). *Učinak socioekonomskog statusa na obrazovno postignuće učenika: Primjer PISA istraživanja, Hrvatska 2006*. *Revija Za Socijalnu Politiku* 17(2). Preuzeto 25.3.2024. s https://www.researchgate.net/publication/45189964_Ucinak_socioekonomskog_status_a_na_obrazovno_postignuce_ucenika_Primjer_PISA_istrazivanja_Hrvatska_2006_Eff

[ect of Socioeconomic Status on Students' Educational Achievement The Example of PISA Study Cro](#)

16. Hill, N. E. i Tyson, D. F. (2009). *Parental Involvement in Middle School: A Meta-Analytic Assessment of the Strategies That Promote Achievement*. *Developmental Psychology* 45(3):740-63. Preuzeto 25.3.2024. s https://www.researchgate.net/publication/24399801_Parental_Involvement_in_Middle_School_A_Meta-Analytic_Assessment_of_the_Strategies_That_Promote_Achievement
17. Jensen, H. i Juul, J. (2002). *Od poslušnosti do odgovornosti*. Zagreb: Naklada Pelago.
18. Jurčić, M. (2009). *Spremnost roditelja za sudjelovanje u razrednim i školskim aktivnostima*. *Pedagogijska istraživanja*, 6 (1-2), 139-149. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/118109>
19. Juričić, M. (2006). *Učeničko opterećenje nastavom i razredno-nastavno ozračje*. *Odgojne znanosti*, 8 (2 (12)), 329-346. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/21065>
20. Kardum, S., Šušvar, V. i Tomić, R. (2020). *Školska pedagogija*. Pula: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
21. Kolak, A. (2006). *Suradnja roditelja i škole*. *Pedagogijska istraživanja*, 3 (2), 123-138. Preuzeto 25,3,2024. s <https://hrcak.srce.hr/139245>
22. Lalić-Vučetić, N. i Ševkušić, S. (2023). *Motivating Students to Learn is a Creative Act: A Qualitative Study on Teachers' Beliefs*. *Croatian Journal of Education*, 25 (2), 453-490. Preuzeto 25.3.2024. s <https://doi.org/10.15516/cje.v25i2.4701>
23. Lee, A. N. i Nie, Y. (2015). The 'Why' and 'How' of Engaging Parents in Their Children's Science Learning in Informal Contexts: Theoretical Perspectives and Applications. U: M. S. Khine (Ur.) *Science Education in East Asia Pedagogical Innovations and Research-informed Practices*. (str. 93-121). Dordrecht: Springer. Preuzeto 25.4.2023. s

<https://www.researchgate.net/publication/294470206> The 'Why' and 'How' of Engaging Parents in Their Children's Science Learning in Informal Contexts Theoretical Perspectives and Applications

24. Macuka, I. i Burić, I. (2015). *Školski uspjeh mlađih adolescenata: važnost uloge osobnih i obiteljskih čimbenika*. Društvena istraživanja, 24 (4), 487-507. Preuzeto 25.3.2024. s <https://doi.org/10.5559/di.24.4.02>
25. Pažur, M. i Drvodelić, M. (2022). *Parenting as an Important Factor in the Optimal Development of the Child Enrolled in Early Childhood Education Institutions*. Croatian Journal of Education, 24. (2.), 507-538. Preuzeto 25.3.2024. s <https://doi.org/10.15516/cje.v24i2.4478>
26. Piuk, J. i Macuka, I. (2019). *Školski uspjeh adolescenata: Uloga perfekcionizma, prilagodbe i uključenosti roditelja u školske aktivnosti*. Psihologijske teme, 28 (3), 621-643. Preuzeto 25.3.2024. s <https://doi.org/10.31820/pt.28.3.9>
27. Redding, S. (2000): *Parents and Learning*. Bruxelles/Ginebra: IAE/IBE. Unesco. Preuzeto 25.3.2024. s <http://www.iaoed.org/downloads/prac02e.pdf>
28. Rosić, V. (2005). *Odgoj – obitelj – škola*. Rijeka: Žagar.
29. Sremić, I. i Rijavec, M. (2010). *Povezanost percepcije majčinog i očevog roditeljskog ponašanja i školskog uspjeha kod učenika osnovne škole*. Odgojne znanosti, 12 (2 (20)), 347-360. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/68277>
30. Sušanj Gregorović, K. (2018). *Dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta*. Napredak, 159 (1 - 2), 101-113. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/202777>
31. Sušanj Gregorović, K. (2017). *Roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta: stavovi i praksa učitelja*. Školski vjesnik, 66 (3.), 347-376. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/193277>

32. Vekić-Kljaić, V. (2016). *Stavovi roditelja predškolske djece o ključnim kompetencijama važnima za budući uspjeh djeteta*. Školski vjesnik, 65 (3), 379-401. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/178098>
33. Zrilić, S. (2005). *Autoritarni odgojni stil roditelja kao prediktor školskog neuspjeha*. Pedagogijska istraživanja, 2 (1), 125-137. Preuzeto 25.3.2024. s <https://hrcak.srce.hr/139348>

IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studentice)